

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. 4t. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Javen shod ferijalnega akademičnega društva »Adrija« na Dobrovem.

(Konec.)

Potem je govoril pravnik Alojzij Gradnik:

Že pred 3 desetletji se je vršil ravno tu pod Dobrovem ljudski tabor, na kojem so tedanji voditelji naroda opominjali vlado, naj izpolni tudi nasproti Slovincem svojo dolžnost, naj jim da slovenskih, narodnih šol. Trideset let je že prešlo — in v tej dolgi dobi se je vršil po širni Sloveniji shod za shodom, sto in sto peticij je romalo na Dunaj — in na Dunaju niso storili ničesar. Danes stojimo ravno tam, kjer smo stali takrat. V Gorici in v Trstu še sedaj nimamo ljudskih šol, na celem Slovenskem ni niti edne slovenske gimnazije in ustanovitve univerze v Ljubljani leži še v daljni prihodnosti.

Nas goriške Slovence mora v prvi vrsti zanimati vprašanje slov. gimnazije v Gorici. To vprašanje je postalo zadnji čas zopet aktualno. Dolgo časa je sicer že spalo; na raznih volilnih shodih se je govorilo in se govori o vseh mogočih stvareh, samo ne o tem vitalnem kulturnem vprašanju naše zanemarjene dežele. In kdo ve, koliko časa bi morali še čakati na to, da bi padlo komu v glavo premišljati in govoriti o tem*, ako bi se ne bila poprijela tega vprašanja akademična mladina.

Nemška gimnazija v Gorici je največja sramota in največja krivica za nas. Ona je kričeč dokaz, kako brijejo v Avstriji norce z nami in postavami. V Avstriji imamo namreč jako lepe postave; če jih človek čita, ima svoje veselje nad njimi.

A takih postav nimamo v Avstriji za to, da se jih izpolnjuje, ampak za to, da se jih prelamlja.

Kot deželna jezika veljata na Goriškem slovenski in ital., po zakonu bi morala biti v Gorici slov. in ital. gimnazija. Vprašam Vas: Čemu torej v Gorici nemška gimnazija? Čemu dopušča torej vlada, da se na tako brezobziren in nesramen način kršijo zakoni? Dopušča

* Naš deželni zbor se je s tem vprašanjem bavil v zadnjem zasedanju. Istotako se je o tem govorilo tudi na shodu političnega društva »Sloga« dne 7. junija t. l. v St. Petru. Op. ured.

zato, ker je enega srca in ene duše z našimi nasprotniki, dopušča zato, ker hoče s silo ponemčiti naše kraje, a je tako slepa, da ne vidi tega, da si izpodkopa s tem sama tla pod nogami. Kajti, kakor hitro bi postale te naše slovenske dežele nemške, bi bili tudi dnevi Avstrije šteti. Nemški cesar bi si vtaknil Avstrijo v žep in uresničene bi bile Bismarkove besede, ki jih je rekel nekoč: »Velika Nemčija izpolni stoprav takrat svojo nalogo, kadar bo stala z eno nogo v Hamburgu z drugo v Trstu«.

Če ima torej Avstrija le še količkaj politične dalekovidnosti in če ji je kaj na tem ležeče, da bo sploh še živela, je prisiljena pospeševati Slovenstvo v naših krajih, kajti edina trdna straža ob Avstriji smo le mi Slovenci.

Nemška gimnazija v Gorici pa je tudi rop na žepu slovenskega davkoplačevalca. Dočim porabi sin kakega privandranega nemškega barona za študiranje gimnazije samo 8 let, mora si sin ubogega slov. kmeta ubijati najmanj 2 leti prej na vadnici nemščino v glavo. Ako bi imeli slov. gimnazijo, bi šli naši otroci po 4 letih ljudske šole takoj v latinske šole. Koliko časa, koliko denarja je le s tem prihranjenega, bodo vedeli ceniti dobro oni izmed Vas, ki morajo pošiljati sedaj svoje sinove v nemško šolo.

A vse to bi še ne bilo tako hudo, ko bi podučevali na gimnaziju vsaj slovenski profesorji, ki bi slov. otroku bili zares učitelji, bi imeli srce zanj in ga razumeli; ne, slov. profesorje pošilja vlada na vse mogoče kraje, sem pa pošilja zagrizene, surove Nemce, ki sovražijo slov. otroke in porabijo vsako možno priliko, da to sovražnost tudi dejanski dokažejo. Mi, ki smo morali sami 8 dolgih let prenašati krivice in nesramnosti teh nemških surovežev, bi Vam lahko napisali o tem cele knjige.

Ni čuda torej, da so pri takih razmerah učni uspehi na goriškem gimnaziju najslabši v celi Avstriji.

Govoriti mi je še o slovenski univerzi v Ljubljani.

Zahteva po ti univerzi je že stara kakih 100 let, a v zadnjih letih se je

pojaviła med dijaštvom kakor med narodom s posebno vehementno silo.

Zakaj pa zahtevamo slov. univerzo? Zahtevamo jo za to, ker imamo pravico do tega, zahtevamo jo za to, her hočemo slov. kulture, ker je kultura, edino zagotovilo bodočnosti našega naroda, edino sredstvo, ki nam da moč in pravico do obstanka. Ne živimo več v dobi, ko je odločevala surovost in moč pestij — danes odločuje duševna sila in proti našim sovražnikom se bomo mogli uspešno boriti le tedaj, če bomo duševno močni. Uma svitli meč — to bodi naše orožje v boju za ohranitev domače zemlje.

To vedó dobro naši sovražniki zato nam tudi hočejo izviti to orožje, odreka jo nam pravico do samostojne izobrazbe in z njimi vred nam jo odreka tudi visoka vlada. Zakaj pa ona? Zato, ker se boji izobrazbe; lažje je vladati čredo kostrunov, kakor pa izobraženo, svoje moči in svojih zmogljivosti zavedno ljudstvo. Zahtevamo dalje univerzo iz gmočnih in zahtevamo jo iz narodnih ozirów.

Sedaj mora romati slov. visokošolec na nemške univerze. V tujem mestu daleč od domovine, izpostavljen vsakovrstnim nevarnostim mora prenašati sovraštvo nasprotnega mu prebivalstva, dijaštva in profesorjev. V nemška mesta mora nositi slov. denar, da mora čuti potem za hvalenosti razne psovke, da ga s surovo silo mečejo z univerze na cesto, ker baje nima pravice obiskovati nemškega vseučilišča. In če se pridružijo k vsem tem neprilikam še materijelne skrbi, je dijak izgubljen. Ni čuda torej, da se jih vrne v domovino komaj tretjina. In še ti so se skoro popolnoma odtujili svojemu narodu, ker niso živeli med njim in ne poznajo njegovih potreb in teženj.

Naučni minister Hartel je obljubil letos Italijanom ital. univerzo. Mi nimamo nič proti temu in jim to radi privoščimo, ker stojimo na stališču narodne enakopravnosti, ki je zajamčena na papirju vsem avstr. narodom, a mi istotako zahtevamo od vlade, da stori svojo dolžnost tudi nasproti nam, in protestujemo proti temu, da bi se ustanovila ital. univerza v Trstu ali v Gorici.

Ako hočemo torej, da ostanemo Slovenci, ako hočemo uspešno porabiti talente, ki so nam bili dani, in ne zako-

pati jih — ne smemo več čakati in odlasati. Krepko in zamozavestno moramo na delo!

Navdušenje, ki nas navdaje, moramo zanesti med ves narod, med vse sloje ljudstva, da bomo vsi enih želja, prešinjeni vsi od ene in iste ideje stopati po poti navzgor in ne navzdol! A mi moramo pri tem spremeniti svoje stališče nasproti vladi, mi moramo enkrat za vselej končati z mislijo, da bi nam razne udanostne izjave, razne avdijencije in deputacije prinesle kaj koristi. Avstrija ni bila ne nam ne drugim Slovanom nikdar hvaležna. Na Hrvate, ki so jo rešili l. 1849., strelja sedaj kakor na vrabce, in Slovence, ki so prelivali kri v Bosni in Italiji, ki so morali prvi — — — na Kreto in na Kitajsko in bodo gotovo prvi, ki jih pošlje mogoče v Macedonijo — te zveste, udane Slovence pusti umirati duševne in materijelne lakote.

Preč torej s skromnostjo in ponižnostjo! Kdor je energičen, aroganten, ta kaj doseže. Le kogar se vlada boji, temu tudi kaj da, to vidimo jasno pri naših sosedih Italijanih. Ponižna tiha ljudstva so bila vedno tlačena, kajti v politiki ne veljajo besede: »Kdor se ponižuje, bo povišan«, temveč, kdor se ponižuje, bo še bolj ponižan. Te besede naj bi zapomnili tudi naši poslanci. Mesto da bi hodili in moleovali okoli ministrov, naj gredó med ljudstvo, naj govorijo k ljudstvu, naj je učijo in budijo — naj začnejo delo od spodaj, pri temelju, kajti ljudstvo je moč in ljudstvo tvori državo. Če povzdigne potem kedaj tako ljudstvo svoj glas, ljudstvo, ki je probujeno in si je svesto svoje sile in veljave, se bodo morala odpreti vrata visoke vlade — in če bi se vendar le ne odprla, jih bo znalo tako ljudstvo tudi — ulomiti.

Mi ne odnehamo od svojih zahtev, hočemo kovati železo, dokler je žareče. Mi dajemo cesarju, kar je cesarjevega, pa zahtevamo, da se da tudi nam to, kar je naše.

Dopisi.

V Gorici 26. sept. 1903.

Črne te zemlje pokriva odeja,
V grobu tihojem

Slovenec nima sreče. Resnico tega izreka pozna vsakdo, ki le nekoliko za-

PODLISTEK.

2

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

II.

„Dekle je zajemalo v vedro vodé,
V vedro kovano vodice hladné...“
Levstik.

Sveža sapica je vela skozi mlade drevesne liste ter igrala se z blestečimi rosnimi kapljicami po drevju in grmičju. Sem pa tje je smuknila lahkonoža veverica po raskavem drevesu in se plaho skrila v gostem vrhu kake smreke. V nizkem grmičju je gostolek slavček mlo jutranjo pesem. V tamno-zelenem bršljanu, ovijajočem se okrog močnega, razsohastega gabra, oglašal se je rumeno-kljuni kos. —

Mej temi prijetnimi naravnimi prizori koraka Mirko naprej po stezi, posuti z večletnim listjem. Pol ure ne hodi še, kar se odpre pred njim precej prostorna dolina, katere naravno središče je selo po imenu Prelazje. Krog in krog sela so zeleni vrtovi in plodna polja. Vsa poslopja v selu so krita s slamo; le eno, ki se pa po velikosti zelo razlikuje od drugih, je krito z opeko. —

Kakor očaran od prijetnega razgleda stoji Mirko na strmini in misli, — misli morda na detinska leta, na rojstni kraj, na zeleno gomilo svoje mamice....

Iz teh mislij ga vzdrami drobán ženski glas, pojoč pesmico:

„Davi je pa slan'ca pala,
Na zelene travnike,
In vse rož'ce pomorila,
Vse te zlahne rožice...“

Mirko srka kakor med vá-se mlo melodijo, z očmi pa išče brhko pevko. A ker je ne more dolgo ugledati, spusti se počasi nizdolu, odkoder je prihajal glas. Kar naenkrat postoji. Pod seboj vidi namreč odrastlo deklico, zajemajočo z lesenim korcem vode iz studenca in pevajočo mirno dalje. Mirko jo noče motiti, še manj pa iznenaditi, zato se skrije za bližnji grm, odkoder je prav lepo videl deklico, ona njega pa ne.

Ko je bedenj poln, vspne se deklica kvišku in hoče zadeti bedenj na glavo; a vzdignila ga je premalo visoko in vrgla vsled tega svitek na tla. Kakor bi ga nekaj vrglo, skoči Mirko izza grma, pobere svitek in ga dene deklici na glavo. Ona zardi, reče prav tiho: »Lepa hvala!« in odide.

V istem trenutku začujó se po klancu navzgor trdi moški koraki, in surov krohot:

„Ha... ha... ha, kaj sta mislila, da Sever ni videl, da je bil škiljav, slep? Ha... ha... ha...“

Za svitkom pride venec,
To priča ta studenec;
In solnce, ti si priča:
Kar pravim, ni od nič...“

Kmalu nato se prikaže izza grmovja suhljat mo-

žicelj, star blizu štirideset let. Na glavi ima slamnik s širokim, pisanim trakom. Obleka mu je pol gosposka, pol kmetska in deloma pretesna, deloma preohlapna. — Črevlji njegovi pogrešajo popolnoma onega, čemur bi rekli mi — jedinstvo, sloga. Nobena krpa in mešina ne stoji več na njih, kakor jej je bil zapovedal boter smolec, ko je potegnil zadnji živ in zalučil s krepko kletvico črevelj v kot. — Ta možicelj je Tone Sever, ponesrečen študent, katerega je priporočal nadgozdar Mirku za kuharja. To se je nekako pozdevalo tudi Mirku, zato ga je pa nagovoril:

„No, prijatelj, kako, da ste tako židane volje? Ste-li srečali srečo?“

Sever se niti ne zmeni za Mirkovo vprašanje, zavrti se na peti okoli in okoli in zapoje zopet:

„Za svitkom pride venec...“

„Mož, ste-li izgubili pamet?“

„Ne, ampak pamet je izgubila mene“ odreže se Sever.

„No, to je isto.“

„Oho, kdo je rekel! — Če je izgubila pamet mene, kriva je ona; če bi bil izgubil pa jaz njo, kriv bi bil jaz.“

„Hentaj, saj govorite kakor Salomon!“

„Ne, ampak Salomon je govoril kakor jaz. Jaz nisem hodil k njemu v šolo, in on ne k meni; a Salomona sva oba: on prvi, jaz drugi...“ (Dalje prihi.)

Smrtna kosa. — Te dni je umrl v Kanalu g. France vitez Malnič. Pokojnik je bil dolgoletni oskrbnik posestev vojvodov Blakas. Bil je tudi nad 23 let kanalski župan.

Imenovanje. — Ministerijalni tajnik gosp. Viktor grof Attems je imenovan namestništvenim svetovalcem.

Premeščanje. — Kancelist pri okrajnem sodišču v Gradišču g. Maksimilijan Renčelj premeščen je v Trst. Na njegovo mesto pa pride sodni kancelist g. Alojzij Tausani iz Sezane.

Preselitev. — Opozarjamo svoje p. n. čitatelje, da se je g. dr. Fran Pavlič, odvetnik v Gorici, preselil iz dosedanjega svojega stanovanja v ulici sv. Klare št. 6, na novo stanovanje, nahajajoče se v Gledališki ulici (via Teatro) št. 11. I. nadstropje poleg cerkve „Imakula“.

Za „Šolski Dom“. — Predsedništvo je prejelo od županstva v Kozani podpore vsled prevdarka l. 1903. 50 K. Hvala!

Zbvala. — O priliki obhajanja svoje zlate maše dobil sem od raznih strani mnogoštevilno pristrčnih čestitk, posebno pa od svojih duhovnih sobratov. Ker mi ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti se najpristrčneje za doposlano mi čestitko, storim to tem potom ter želim iskreno, da bi vsi oni moji duhovni sobratje, ki so mi ob ti priliki čestitali, tudi sami doživeli v najboljšem zdravju dan, ko bodo mogli obhajati svojo zlato mašo.

Št. Maver dne 27. septembra 1903
Josip Mašera,
zlatomašnik.

„Edinost“ je prinesla v minulem tednu notico, v kateri se hudoje nad avtokratom Pajerjem, ki je dal objaviti v uradnem listu „Osservatore“ razglas o deželnih štipendijah le v italijanskem jeziku. List pozivlja slovenske deželne poslance, da storijo proti takemu glavarjevemu postopanju svojo dolžnost. Zdi se ji, da sedita tudi dva slovenska deželna odbornika v deželnem odboru, katerima tudi polaga to zadevo na srce. — Vse lepo in dobro! Vjemamo se povsem z „Edinostjo“, da je treba čuvati nad narodno enakopravnostjo ter jo zahtevati povsod, v malem in velikem. Vendar bi jo spravili brez dvoma v zadrego, ako bi jo prosili, naj nam naznani sredstva, s katerimi bi slovenski poslanci prišli do smotra. Zakaj ne odstranijo uzorni hrvaški poslanci v Istri in zakaj ne uzorni slovenski zastopniki v mestnem zastopu tržaškem grde krivice in nečuvstva nasilstva, ki se godi Slovanom tu in tam? Italijani imajo pač povsod večino ter jo zlorablajo proti Slovanom. Tudi v deželnem zboru kakor tudi v deželnem odboru goriškem imajo Italijani večino. Dokler so bili goriški Slovenci jedini, branili so se v skrajnem slučaju z abstinenco; toda — žal! — jedinstvo je izginilo in v isti meri se je tudi zmanjšal respekt pred Slovenci.

Priznavamo, da ima „Edinost“ dobre namene; a ona ima tudi svoje posebne simpatije. Le tako je tolmačiti dejstvo, da je prezirala od leta 1894. naprej krivico, katero sedaj graja, dokler so sedeli v deželnem odboru drugi odborniki — med njimi tudi dr. H. Tuma. „Osservatore“ je prinašal leto za letom razpis štipendij le v italijanskem jeziku; a „Edinosti“ ni tedaj to ženiralo. In vendar bi se bilo dalo lažje odstraniti zlo tedaj, predno se je vkoreninilo, nego sedaj, ko je že vkoreninjeno.

Za „Edinostjo“ pricapljala je — kakor umljivo — tudi „Soča“ ter pobrala kamen z namenom, da bi ga vrgla na goriške „kavce“, ki so krivi vseh nesreč v deželi. „Nizdol gre z našimi pravici“, piše ista „Soča“, ki ima še jedini smoter vzdrževati preprič med nami ter zavirati vsako uspešno delovanje v deželi; ista „Soča“, katera je ponosno prezirala malenkosti v „Osservatoru“, dokler je sedel njen privrženec na deželnoodborniškem stolu.

Za imenovanima listoma prišepal je tudi „Slovenski Narod“ od torka ter zasolil par gorkih goriškima slovenskima deželnima odbornikoma. Pri tem pa igra jako klaverno ulogo; vidi se mu, da so mu goriške razmere popolnoma neznane. Sicer pa priznavamo radi, da mu gre le za to, da bi nekoliko očrnil „klerikalna“ goriška odbornika; za stvar mu ni nič mari. Kako tudi? Saj molči o razmerah v krajskem dež. odboru, od koder prihajajo na slovenske uloge „klerikalnih“ goriških odbornikov odgovori in drugi spisi le v nemškem jeziku!

Medice, cura te ipsum!

Društvo „Dante Alighieri“. — Dne 24. t. m. je zborovalo v Vidmu društvo „Dante Alighieri“. To društvo ima namen poitalijančevati slovanske

otroke na jugu naše države in podpira zaradi tega z izdatnimi denarnimi sredstvi zloglasno društvo „Lego Nazionale“. Kakor smo omenili v zadnji številki svojega lista, je nasvetoval sočasno italijanski poslanec Bonghi svojim somišljenikom, da je treba najprej poitalijančevati Hrvate in Slovence, živeče na jugu avstrijske države ter jih tako pripravljati za mater Italijo. In ravno v ta namen se je osnovalo v Italiji društvo „Lega Nazionale“ ni torej nič drugega nego podružnica društva „Dante Alighieri“. To društvo torej je imelo, kakor smo poprej omenili, dne 24. t. m. v Vidmu svoj shod. Tega shoda pa se niso udeležili le privatni ljudje, marveč bili so k temu zborovanju odposlani tudi zastopniki italijanskega ministerstva, ki so na shodu govorili v istem duhu kakor vsi drugi irredentovci. To je največji dokaz, da se italijanska vlada popolnoma strinja z nameni tega društva ter da je tudi nji mnogo na tem ležeče, da se avstrijski Slovani, živeči v južnih avstrijskih pokrajinah prej ko prej poitalijančijo ter da postanejo te pokrajine skoro ugodne za italijanski želodec. In ta Italija je zvesta in odkritosrčna zaveznica Avstrije?!

Voda za Gorico. — Včeraj bila je neka komisija na Vipavskem. Ogledala si je neke studence nad Sv. Tomažem, nad Vrtovinom in nad Lokavcem ter se hotela prepričati, ako bi ti studenci dali dovolj vode za Gorico. Kakor se vidi, postali so naši mestni gospodarji kar naravnost protivniki vode iz Mrzleka. Neki zdravnik je po naročilu tukajšnjega magistrata spisal o tem vodnem vprašanju neko brošuro, v kateri je označil, vsaj tako je pisal neki tukajšnji italijanski list, vodo iz Mrzleka nekako kot nezdravo. Ako je to res, dala si je mestna uprava s tem sama sebi največjo zaščito. Mestna uprava potrosila je namreč za iskanje mrzleške vode več tisoč kron. Vsak razsoden človek bi mislil, da se je mestna uprava, predno je potrosila kak novčič za iskanje mrzleške vode, najprej prepričala o kakovosti te vode. Ako je pa res, da je dotični zdravnik izdal nepopoljno mnenje, in sicer po naročilu magistrata o mrzleški vodi, potem niso bili vsi dosedanja stroški za iskanje mrzleške vode nič drugega, nego lahkomiselna porata denarja.

Vipavskim vinogradnikom. — Prihodnjo soboto popoldne in zvečer razkazoval bo potovalni učitelj za kmetijstvo g. A. Štrekelj v občinski kleti v Dornbergu, kako je pravilno napravljati belo vino. Vipavski vinogradniki vabijo se, da se udeležijo pouka.

Kmetijski shod bo prihodnjo nedeljo dne 4. oktobra po blagoslovu na Križadi pri Neblem. Na dnevnem redu so razni predmeti, ki zadevajo naše gospodarstvo v Brdih. Zato opozarjamo kmetovalce, osobito one v zapadnih Brdih, naj se vsi udeležijo tega važnega shoda.

Povozil je v petek popoldne kolesar Jakin z Dobrega Apolonijo Konrad v Kapucinski ulici. Pri padcu si je zvenila Konrad desno roko ter se tudi drugod še precej poškodovala.

Na štirinajst dni zapora so obsodili mlinarja Antona D. iz Št. Petra, ker je razsajal v neki tukajšnji kavarni in v neki gostilni.

Huda žena je Ana Lokar, rojena Godeša iz Lokavca pri Ajdovščini, sedaj živeča v Pulju. Ker so jo zasačili pri tihotapstvu, je prišla na njen dom posebna komisija. Ana Lokar pa je planila na komisijo in v tem, ko se je njen mož skril, je ona sama pretepla užitniškega paznika in dva policaja. Seveda so ji zdaj prisodili dva meseca zapora.

Ogenj. — V četrtek zjutraj je gorelo v Mirnu pri posestniku Jožefu Peliconu. Zgorel mu je hlev s senikom. Pelicon je bil zavarovan.

Vozni red na vipavski železnici. — Kakor čujemo, se spremeni s 1. oktobrom vozni red na vipavski železnici v toliko, da bo odhajal vlak iz Ajdovščine zjutraj mesto ob 5. uri in 5 minut, ob 6. uri in 10 minut. Vse drugo ostane baje pri starem.

Kontrolni shodi. — Za brambove obdržavali se bodo kontrolni shodi in sicer v Korminu dne 14. oktobra, v Gradišču dne 15. oktobra in v Trzinu dne 16. oktobra. — Za rezerviste, pripadajoče k stalni armadi pa bodo kontrolni shodi in sicer v Korminu dne 19. oktobra, v Gradišču dne 17. oktobra.

„Podmelska čitalnica“ priredi v proslavo imendana Nj. Vel. cesarja dne 4. oktobra na večer veselico s petjem in tamburanjem. Čisti dohodek te veselice je namenjen bovškim pogorelcem.

Zet ubil tasta. — Pri sv. Mariji Magdaleni Spodnji pri Trstu je v petek neki zidar Josip Kocijančič s sovčem

prerezal svojemu tastu Luki Jurijeviču vratno žilo tako, da je ostal Jurijevič na mestu mrtev. — Zopet je bilo koristolovje vzrok grdemu zločinu. Jurijevič je imel namreč poleg Kocijančičeve žene še drugo mlajšo hčer, katera se ima v kratkem poročiti. Kakor je dozidal nekaj k svoji hiši, da sta mogla pri njem živeti Kocijančič in njegova žena, tako je nameraval Jurijevič tudi zdaj še nekaj dozidati k hiši, da bi zamogla pri njem živeti tudi mlajša hči in njen bodoči mož. To pa ni bilo po volji prvemu zetu Kocijančiču. Zaradi tega pa se je pogosto prepiral s tastom zaradi tega. V petek pa ni ostalo samo pri besedah, marveč dal je Kocijančič duška svoji jezi tudi z groznim dejanjem.

Protialkoholno gibanje in slov. učiteljstvo. — Občni zbor „Slov. Zveze“ je povodom predavanja g. učitelja Štruklja soglasno sprejel sledeče resolucije: 1. Alkohol je eden izmed največjih sovražnikov otročjega telesa, učinkuje uničevalno na razkrojitev otročjega organizma in ovira normalni razvoj istega; otežuje učenje in učiteljevanje. — 2. Da bode šola imela v boju proti alkoholu vspeh, uvede naj se na učiteljskih pouk o alkoholizmu, učiteljstvo naj pri učiteljskih zborovanjih in uradnih konferencah o njem poroča, ustanovi naj se zmernostno društvo slovenskih učiteljev, kojega glavni namen naj bode reformirati sebe, pouk v šoli naj se uredi v protialkoholnem smislu. — 3. Učiteljstvo naj se z vso vmeno oprime socialnega delovanja in naj ustanavlja izobraževalna in bralna društva, ljudske knjižice, v katerih ima priliko delovati s predavanji v ta namen. — 4. Med ljudstvo naj se širi protialkoholne spise. — 5. Da se vse to kakor hitro mogoče doseže, ustanovi naj se precej pripravljalni odbor, obstoječ iz 2 katehetov, 2 učiteljev in dveh učiteljic.

Ženska ročna dela za pouk na ženskih učiteljskih. Sestavila Pavla pl. Renzenberg III. del: Šivanje. Ta pomožna knjiga za učiteljice je izšla v založbi Ig. pl. Kleinmayra & Fed. Bamberga v Ljubljani. Ozaljšana je z mnogimi pravilno in natančno izdelanimi ilustracijami. Knjiga razpravlja v poljudnem jeziku o vseh šivanja tičočih stvareh, dodan je pa slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček tehniških izrazov, in dodani so tudi vzorci krojev. Knjiga zasluži vso pohvalo in bo jako dobro služila svojemu namenu. Cena v platno vezani knjigi 3 K 50 h.

Potrjena učna knjiga. — Na učno ministerstvo je potrdilo Andrej Senekovičovo knjigo „Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole“, II. natis — za učno uporabo na meščanskih šolah s slovenskim učnim jezikom.

Ustanove za železnice. — Kakor vsako leto, razdelile se bodo tudi letos med siromašne uslužbence avstr. železnice, ki so za službo nesposobni in ne uživajo nikake pokojnine, oziroma med njihove sirote in vdove, naslednje ustanove: 1. ustanova avstr. železn. podpornice fonda; 2. ustanova Mat. vit. pl. Schönererjeva za avstr. železn. uslužbence; 3. ustanova Moric baron pl. Königswarterjeva; 4. ustanova za avstr. železniške invalide; 5. Ferd. Linderjeva in in S. Hahnova ustanova; 6. Friderik Avgust Birkova ustanova za vdove in sirote. Prošnje za prve štiri ustanove nasloviti je na njih oskrbništvu, in za zadnje tri na generalno navnateljstvo južne železnice. —

Odpusčenje tretjeletnikov. — Vojaški naredbeni list priobčuje naredbo vojnega ministerstva, tičočo se odpusčenja tretjeletnikov na trajen dopust. Naredba se tiče čet in zavodov, ki dobivajo moštvo iz Avstrije. V četah in zavodih, ki dobivajo moštvo iz Ogerske, je odpustiti le tisto moštvo, ki ima domovinsko pravico v Avstriji.

Nove smotke. — Finančno ministerstvo je naznanilo, da bodo s 1. oktobrom letos prišle v promet nove smotke, in sicer pod imenom „Rosita“ po 7 K 20 h 100 komadov in po 8 h komad. Nadalje v specialitetnem prometu pod imenom „Delicias“ po 24 K za 200 komadov in 60 h škatljica s 5 komadi.

Čudna prodaja. — Neka angleška gospodična je objavila prošli teden v „Timesu“ sledeči inserat: prodajam svoje mile živalice: enega pavijana, tri mačke in eno papigo, ker sem v svojem zaročencu in bodočem soprogu našla združene vse one lastnosti, ki jih imajo te moje živalice.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76.058 udov to je 3988 manj kakor lansko leto, ko smo bili dospeli do prečastnega števila 80.046 udov. Po posameznih škofijah, oziroma krajih, je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8301	(— 396)	udov
2. Krška škofija	6205	(— 360)	„
3. Lavantinska škofija	23293	(— 2115)	„
4. Ljubljanska škofija	30398	(— 915)	„
5. Tržaško-koperska škofija	4048	(— 220)	„
6. Sekovska škofija	560	(+ 4)	„
7. Somboteljska škofija	306	(— 40)	„
8. Zagrebška nadškofija	423	(— 23)	„
9. Senjska škofija	188	(— 5)	„
10. Poreška škofija	102	(— 30)	„
11. Djakovska škofija	63	(— 3)	„
12. Bosna	214	(— 15)	„
13. Videmska nadškofija	157	(— 8)	„
14. Razni kraji	472	(+ 50)	„
15. Amerikanci	1119	(+ 137)	„
16. Afrika in Azija	191	(— 51)	„
Skupaj 76058 (— 3988) udov			

Ta izkaz nam kaže, da smo po treh pokrajinah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo 137 udov več kakor lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več, v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantinska 2115, ljubljanska 915, goriška 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebška 23, bosniške 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 3. — V družbene „zlate bukve“, v katere se po pravih vpise vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234.722 do številke 241.889.

Družba razpošlje svojim udom letos 456.348 knjig. Pač častno število za mali in še tako razkosani slovenski narod! Če prištejemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo, da je Slovincem vkup poklonila 9.300.040 iztisov knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prijeli udje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih.

V Celovcu, dne 20. sept. 1903.

Odbor.

Loterijske številke.

26. septembra.

Dunaj	51	10	78	83	41
Gradec	41	50	66	1	25

Gospica

želi vstopiti kot

blagajničarka

pri kaki tvrdki, prodajalnici, gostilni itd. Pojasnila daje upravništvo „Gorice“

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Rostrežba poštna.

ROMANJEV NASV. GORO

in slav. občinstvu sploh se priporoča v obisk

Kavarna „Central“

v Gorici na Travniku
(Piazza grande) tik cerkve sv. Ignacija.

„Centralna“ posojilnica

v Gorici,

uradnje od 1. avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

sleduje razvitek našega naroda. Koliko naših zaslužnih mož zakrije rano črna zemlja, in kdo bi štel nadarjene, mnogo-obetajoče mladeniče, ki gredo leto za letom v prezgodnji grob? Spet stojimo ob odprtem grobu, spet žalujemo po mladeniču, od katerega smo pričakovali, da bode mnogo koristil, človeštvu in v prvi vrsti svojemu narodu. Umrli je medicinar Valerij Černic. To je za Slovence na Goriškem bitka izguba, če pomislimo, da imamo le še enega medicinarja na visokih solah, in da imamo na celem Goriškem sedaj le enega slovenskega zdravnika.

Pokojni Valerij Černic se je porodil v Šempetru pri Gorici l. 1879. Oče je bil nadučitelj, a umrl je že pred šestnajstimi leti zapustivši soprogo in dva sina. Ker ni mogla izhajati mati z majhno pokojnino, prisiljena je bila pridobivati si postranski zaslužek kot spretna šivilja. Zategadel se je preselila v Gorico, kjer je Valerij dovršil nižjo gimnazijo. Peti in šesti gimn. razred obiskoval je na Dunaju, kamor se je bila mati podala, misleč, da se tam izboljšajo njene gnotne razmere. Na Dunaju se je Valerij nekoč prehladil, in od tega časa jel je blagi mladenič, ki je bil že od rojstva šibkega zdravja, vedno bolj bolehati in hirati. Ker je mati sprevidela, da mu dunajsko podnebje le škoduje, poslala ga je v Gorico, kjer je dovršil sedmi in osmi razred ter napravil zrelostni izpit z izvrstnim uspehom l. 1898. Posebno se je vedno odlikoval v realistični predmetih.

Po zrelostnem izpitu podal se je spet na Dunaj k materi in se vpisal na modroslovni fakulteti, a kmalu je popustil modroslovje ter se poprijel medicino, katera ga je že od nekdaj veselila. Gotovo se ne motim, če trdim, da je bila lastna bolezen in želja, da bi si sam pomagal kot zdravnik, ki ga je navdušila za ta poklic. Dveletno bivanje v Gorici, zdrav zrak in milo podnebje je ugodno uplivalo na njegovo zdravje, okreval je nekoliko, odkar pa se je bil preselil na Dunaj, začel je spet hirati. On pa je še vedno upal, da ozdravi, učil se pridno in pripravljaj za bodoči stan. O velikih počitnicah prihajal je po dva do tri mesece v Gorico. Prihajal je vedno slab in shujšan, a vračal se je okrepan in z najboljšimi nadami na Dunaj, in upali smo, da ozdravi do dobra, ko konča svoje študije. A usoda mu ni bila namenila tega. Bolj bolan ko prej kdaj, prišel je letos začetkom julija v Gorico. Hodil je mnogo v prosto naravo vživat čisti zrak, katerega je vedno pogrešal na Dunaju in kljub temu, da je bil slaboten, učil se je pridno in pripravljaj za doktorat, katerega je mislil delati prihodnje leto. Z velikim veseljem govoril je o prihodnosti, ko se bode stalno nastanil v teh lepih, zdravih krajih in koristil človeštvu. Kako hudo je človeku pri srcu, ko sliši prijatelja govoriti z najlepšimi tupi o bodočnosti, a mu na obrazu vidi, da so to nade, ki se ne uresničijo nikdar. Zgodaj, skoro nepričakovano obiskala ga je smrtonosna bela žena. Pretekli teden jel je bljuvati kri. Legel je in v petek ob 4. zjutraj izdahnul je v velikih bolečinah svojo blago dušo, previden s svetimi sakramenti.

Bliskoma razširila se je vest, da je umrl blagi mladenič. Pretresla je vse znanee, od katerih je le malo kdo vedel da je pokojnik na smrtni postelji. Vsi slov. akademiki v Gorici, nekaj italijanskih in mnogo gimnazijcev in drugih gospodov se je zbralo, da izkažejo pokojnemu Černicu zadnjo čast. Akadem. fer. društvo „Adrija“ poklonilo je svojemu članu krasen venec. Pevski zbor sestavljen iz akademikov, gimnazijcev in nekaterih drugih gospodov pod vodstvom g. jur. Premrou-ta zapel je v hiši žalosti prekrasno „Nad zvezdami“. Iz stolne cerkve pomikal se je sprevod na Šempetersko pokopališče, kjer so položili krsto v grob, kjer počiva pokojnikov oče. Nato so zapeli mило pesem „Jamica tiha....“, ki je vse globoko ganila. Marsikomu je pri-tekla solza iz oči, in mislil je na pokojnika, ki je moral v zgodnji mladosti zamenjati svet na doma pri materi. bratih

ali sorodnikov, temveč daleč od ljubljene matere in ljubljene brata med tujimi ljudmi, čeravno v domovini.

P. M.

Iz Št. Andreža, 28. sept. — Dne 27. t. m. delil je tu premilostljivi knezonadškof sakrament sv. birme. Raz hiš so vihrale zastave, gorenji del vasi do cerkve in od tam do farovža bil je okrašen s zelenjem, mlaji in zastavami. Na cesti pred ljudsko šolo stal je slavalok s primernima napisoma, kjer so čakali na vsprejem knezonadškofa g. župnik, g. župan s starešinstvom, g. nadučitelj in g. učiteljici s šolsko mladino ter mnogo drugega občinstva. Točno ob pol 9. uri došel je premilostljivi knezonadškof med zvonjenjem zvonov in streljanjem topičev. Nagovoril ga je domači g. župnik, med tem ko sta se mu poklonila g. župan in g. nadučitelj ter je g. učiteljica predstavila milostljivemu malo deklico, katera ga je v lepih in povdarjajočih besedah nagovorila ter mu izročila šopek cvetlic. Nato začel se je sprevod pomikati po okrašenem trgu pred cerkvijo v farovž, kjer se je prevzvišenemu poklonila vsa druga duhovščina. V kratkem času se je vrnil milostljivi v spremstvu duhovščine in mnoge občinstva iz župnišča v cerkev, kjer je po polurnem govoru veleč. g. mons. Fr. dr. Sedeja daroval sv. mašo. Po sv. maši sledilo je izpraševanje krščanskega nauka, delitev sv. birme in drugo. Med tem odzvonilo je poludne. Popoludne ob 3. uri je bil blagoslov. Ob 4. in pol uri odpeljal se je prevzvišeni med zvonjenjem in streljanjem zopet v Gorico.

Z Vipavskega. — (Vinogradniki in krčmarji, vzbudite se!) Tudi letos hočejo prepovedati novo vino točiti pred koncem oktobra. To je le politika velikih trgovcev z vinom in laških podanikov. Prvi bi radi le sami prodajali svoje blago — seveda čisto; drugi pa bi radi še v tem letu spravili čez mejo kolikor mogoče veliko vina. Vi pa, ubogi pridelovalci, čakajte s svojim dobrim blagom do zime; krčmarji pa naj hodijo k velikim trgovcem kupovat vina, dasi ga morda doma imajo novega. Le pomislite, koliko bi se popilo novega vina do konca oktobra. Denimo, da bi vsak krčmar potočil le 3—5 hektolitrov, koliko bi ga vsi krčmarji? Povsod so tudi ubogi kmetje, ki pridelajo po 1—5 hektolitrov vina; nimajo prave posode, ne kleti; pa tudi s čim zalivati nimajo. Kako radi bi taki kmetje koj oddali svoj pridelek, ker ga ne morejo hraniti. Kdor ima mnogo vina, že laže čaka, a taki reveži, kakor prej opisani, pa ne. Pa pravijo, da škoduje novo vino. Bežite, bežite! Komu škoduje? Velikim trgovcem, ki bi radi dali naprej svoje vino. Zakaj ne škoduje kmetom in drugim, ki ga pijejo? Saj kedar pride gospoda iz mesta vpraša le: „Ali imate rebulo?“ In kedar pridejo obiskat kakega znanca, se ga nalokajo, kar se dá, pa jim vendar ne škoduje. Torej tudi v krčmi bi ne škodovalo. Pa saj tudi staro vino, zlasti fabricirano, kakor se zdaj kupuje, škoduje. — Zato vinogradniki in krčmarji, zganite se ter protestirajte proti tej krivici; prvi, ker bi lahko mnogo vina koj prodali; drugi pa, ker bi ga veliko več potočili. Slavna županstva in gospodje poslanci kmetskih občin, naredite potrebne korake v korist ubogemu kmetu!

Politični pregled.

Državni zbor.

Armavno vprašanje je torej rešeno. Poslanska zbornica vsprejela je v soboto nujni predlog poslancea Plačka, vsled katerega se dne 30. septembra odpuste iz vojaške službe vsi tretjeletniki. A vsprejela je tudi nujni predlog poslancea Derschatta, vsled katerega se pokliče v vojaško službo stari kontingent novincev, t. j. tisto število novincev ki se je navadno prejšnja leta poklicalo v vojaško službo. Vladni zakonski načrt, s katerim bi bil dovoljen pomnoženi kontingent novincev, in sicer takrat, ko bi vsprejel tudi ogrski parlament sličen zakon. Da je popolnoma izginil z dnevnega

reda. Da se je to zgodilo, povzročili so Čehi, ki bi drugače obstruirali, in se je vsled tega vlada morala zadovoljiti s kompromisom, ki je imel za posledico vsprejetje zgoraj omenjenih nujnih predlogov. Da so Čehi to dosegli, jezi neizrečeno nemško liberalno ali takozvano ljudsko stranko, posebno pa jezi liberalne Nemce dejstvo, da so za nujnost dr. Plačkovega predloga glasovali tudi nemški krščanski socialci ter se s tem izneverili vsaj za sedaj nemški „Gemeinbürgschaft“.

Jako burna je bila petkova seja, v kateri je govoril socialc Daszynski. Daszynski je govoril seveda po svoje. S posebno slastjo pa se je spravil tudi nad našega prestolonaslednika, zaradi česar ga je poklical predsednik k redu. Govoril pa je tudi Vsenemec dr. Schalk, ki je izrazil željo, da bi se Ogrska prej ko prej odtrgala od Avstrije, da bi se potem Avstrija lažje priključila k Nemčiji. Značilno je tudi to, da so v petkovi seji poslanci ljudske stranke, ki velja zdaj kot vladna stranka, namreč poslanci Hofmann-Wellenhof, Derschatta in Walz stavili predlog, naj se vse pravočasno ukrene za gospodarsko ločitev od Ogrske in za preosnovo avstro-ogrske banke. Od jedne strani so ti ljudje skoro še bolj uneti za celokupnost avstro-ogrske armade, nego je krona sama, od druge strani pa zahtevajo, da pride med Avstrijo in Ogrsko določitev v takih točkah, ki bi morale biti pravzaprav podlaga celokupnosti armade. Ko je poslanska zbornica v soboto vsprejela nujne predloge glede odpusta vojakov ter poklicanja novincev v vojaško službo, začela je razpravljati o državnih podporah za, po ujmah poškodovane pokrajine. Ministerski predsednik dr. Koerber je naznanil zbornici, da je vlada v ta namen letos že dovolila 15 milijonov kron, katera svota se je razdelila po raznih deželah. Z ozirom na to pa, da so bile letos izvanredno velike in strašne elementarne nesreče, ki so napravile še v zadnjem času, posebno na Koroškem, na Tirolskem in na Solnograškem neizmerno veliko škodo, prišla je vlada do prepričanja, da dovoljena državna podpora še ne bode zadostovala. Ko sta k tej točki govorila še poslanca Peschka in Heinrich bila je sobotna seja zaključena.

Včeraj je poslanska zbornica končala razpravo glede državnih podpor. Potem pa je bila seja zaključena. Prihodnja seja se naznani poslancem pisмено na dom.

Gospodsk zbornica.

Včeraj je imela tudi gospodsk zbornica seja in je gledé odpusta vojaških triletnikov ter poklicanja novincev in njih števila sklenila to, kar je bilo sklenjeno v poslanski zbornici. V ti seji so govorili razni govorniki proti madjarskim aspiracijam ter proti gospodarski ločitvi tostranske državne polovice od onostranske.

Kriza na Ogrskem.

Grof Khuen Hederwary še ni postavil novega ministerstva. Mogoče pa da se je to zgodilo včeraj. Za danes je namreč zopet napovedana seja ogrskega parlamenta, katero je zahtevala Kossuthova stranka. Ta seja bode gotovo jako burna. Grof Khuen Hederwary, tako poročajo listi, namerava razpustiti državni zbor ter razpisati nove volitve. Posebno ako se mu posreči pridobiti liberalno stranko za ta svoj namen. S pritiskom in brezobzirnostjo ter, ako bi bilo treba tudi s podkupovanjem raznih upljivih mož in listov, tako pravijo namreč ogrski opozicijski listi, se nadeja grof Khuen Hederwary pri novih volitvah število opozicijskega spraviiti na jako pičlo število. Na Hrvaškem so šle sicer grofa Khuenu take reči srečno izpod rok; ako pa doseže tudi na Ogrskem svoj namen, o tem dvomijo mnogi, posebno pa Kossuthovci, ki pravijo, da na Ogrskem ne pride prej do miru, dokler ne dobe Ogrji madjarskega poveljnega jezika pri svojih polkih. Znano je, da so mnogi občinski zastopi na Ogrskem sklenili, da ogrski občinski uradi ne smejo pobirati državnih davščin. Zdaj pa pravijo ogrski listi, da namerava ministerski predsednik grof Khuen ovreči te sklepe ogrskih občinskih zastopov. Ti listi pa pristavljajo tudi, da nikakor ne stoji v moči ministerskega predsednika, da bi zamogel take sklepe ovreči.

Vojaški glasovi o koncesijah za Ogrsko.

Vojaški krogi sadijo o cesarjevem pismu na grofa Khuena, da je nova koncesija v vprašanju vojnega poduka dalekosežna in velikega pomena. Ako bo pri večjem delu poduka na vojnih solah madjarski jezik obližat, potem se bodo gojenci teh zavodov, bodoči častniki, pomadjarjevali. Ta določba in javljena pomnožitev ogrskih vojaških stipendij, po kateri bo naraslo število ogrskih častnikov, pa ni nič drugega, nego korak do samostojne ogrske armade. Avstrija bo

dala le sredstva, da se v teku kakih deset let vzgoji za ogrsko armado dovolj številno častništvo. Vsi modri politiki poudarjajo, da je ločitev Ogrske od Avstrije končno neizogibna; samo gledati je treba, da se Ogrska na to ne bo pripravljala na avstrijske stroške. S tega motrica dobi napovedana koncesija veliko važnost in vojaški krogi pričakujejo, da bo z ogrske strani kmalu prišla zahteva, naj se ustanovi ogrska višja vojna realka in ogrska vojna akademija. Tako bi imeli Ogrji vse stopnje do vojaške izobrazbe s svojim učnim jezikom. S tem pa bi se približali svojemu cilju, ki se imenuje samostojna armada. Na Ogrskem obstajajo sedaj kadetske šole v Budimpešti, Požunu, Sibirju, Temešvaru, Karlovcu in Kamenici in vojne nižje realke v Kisku, Košicah in Eisenstadtu.

Ločitev Galicije od Avstrije.

Takozvana vsepoljska stranka se je začela zavzemati, kakor smo svoj čas že poročali za ločitev Galicije od Avstrije in je skušala tudi druge demokratične stranke vneti za to idejo. Toda ni se ji posrečilo. Poljsko demokratsko deželno-zborski klub je namreč objavil dne 15. t. m. sklenjeni sklep, po katerem se sicer zavzema za razširjenje deželne avtonomije, toda daleko ne za ločitev Galicije od Avstrije. Poslanec Glabinski je pred svojimi lvojskimi volilci govoril o isti točki in se je izjavil, da naj o tem razpravljajo deželni zbori, toraj ne samo gališki, ampak tudi vsi drugi. „Čzas“ sklepa iz tega sklepa demokratskega deželno-zborskega kluba, da so dobili premoč izkušeni in previdni politiki, ki sede v gališki deželnozborski levici.

Madjarji in Čehi.

„Pester Lloyd“ poroča, da se vrše v neodvisni stranki razgovori za skupno akcijo s češko opozicijo v avstrijskem državnem zboru. Posebno Klofač in Straneky se mnogo imenujeta.

Nov hrvatski minister.

V Ogrskih političnih krogih se govori, da bo Khuen Hederwary predlagal za novega hrvatskega ministra Stjepana grofa Erdődija.

Bodočnost hrvatske opozicije.

„Obzor“ poroča, da je v Hrvatski 38 okrajev, v katerih bi mogli Hrvati zmagati s svojo močjo, 12 okrajev, v katerih bi lahko zmagali s pomočjo Srbov, srbskih okrajev je 15, okrajev, v katerih niti Hrvati, niti Srbi nimajo večine je 7, okrajev, kjer radi velikega števila uradništva prevladuje uradništvo, je 16. Iz tega sledi, da bi s krepko hrvatsko srbsko organizacijo postale razmere v hrvatskem saboru lahko boljše. Za to pa je združeni hrvatski opoziciji treba še mnogo resnega dela.

Vojna se je začela

— med avstrijskimi in ogrskimi trgovci, namreč, avstrijski trgovci pošiljajo nazaj na Ogrsko madjarske izdelke z opazko: „Ne sprejemamo madjarskih izdelkov“. Ker pa so tudi madjarski vrednostni papirji padli na dunajski borzi, vzel je madjarski tisk vso stvar v roke in priporočal bojkot avstrijskim izdelkom, v prvi vrsti pa češkemu pivu, katero Madjarji kaj radi pijejo. —

Dogodki v Macedoniji.

V vseh političnih krogih je ruska nota zastran Macedonije provzročila veliko žalost. Avstrijska nota ni naredila nobenega utisa, saj ve vsakdo, da je Avstro-Ogrska neizprosna neprijateljica osvobojeja balkanskih Slovanov. Glede Rusije pa je bil ves narod prepričan, da se sme zanašati nanjo vsaj v najskrajnejšem slučaju, toliko bolj, ker se bolgarska zunanja politika po odstranitvi Stambulova drži okvira ruske zunanje politike. Občnemu mišljenju je dal izraza uradni list, ki je priobčil članek, v katerem je rečeno, da bi Bolgarska v slučaju vojne bila popolnoma izolirana in da se mora torej ukloniti ruski noti.

Ruski in avstrijski poslanik sta vladi izročila novo noto, v kateri se zahteva, naj se naredi konec grozovitostim, ki jih uganjajo turški vojaki v Macedoniji. Turčija se bo seveda za to noto zmenila toliko, kakor za vse prejšnje.

Domače in razne novice.

Komur tiče! — Z današnjo številko dovršili smo tretje četrtletje t. l. Pregledovaje naše knjige pa smo našli, da je še dosti naših gospodov naročnikov, ki niso poravnali naročnine za tekoče leto, in nekateri celo še za prejšnja leta. Prosimo torej dotičnike, da se nas vendar vže enkrat spomnijo, ter nam kmalu zaostalo naročnino doposlali blagovole. —

Naznanilo preselitve!

Dr. Fran Pavletič,
odvetnik v Gorici,

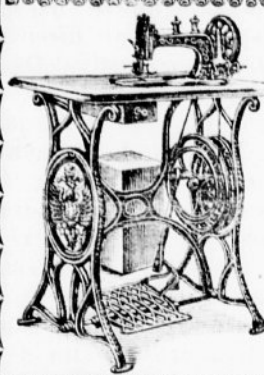
naznanja, da se je s svojo odvetniško pisarno preselil v Gledališko ulico (Via del Teatro) št. 11 (prenovljena hiša tik cerkve „Imakolate“) 1. nadstropje.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,
v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste vezilne aparate (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Kdor torej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljše

švicarske žepne ure
po zmernih cenah. Poprave s poroštvom enega leta.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigo veznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši)

Naznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam svojim cenjenim gospodom, odjemalcem iz mesta in dežele, da sem preložil svojo krojaško delavnico, zalogo sukna in gotovih oblek iz dose-danjih prostorov v ulici Josipa Verdiija št. 26,

v pritlične prostore hiše št. 33 iste ulice nasproti stavbišču „Trgovskega Doma“.

Anton Krušič,

kroj. mojster v Gorici, Jos. Verdijeva ulica 33.

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče Josipa Verdiija št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 27. septembra do 3. oktobra: Prvo potovanje po

zanimivi Sardiniji in Siciliji.

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepot.

Odperto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

Po vsestranskem prevdarku in preskušnji se bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trdki

J. Zornik, Gorica

Gosposka ulica 7, zmiraj najbolj najlepši in temu primerno najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podlage, sukanec, svila, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najbolj vrste, jopice za hribolazce; kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznano najboljih modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakvrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevzdignene obrestipripisuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osební kredit po 6% in na vključbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Javen shod ferijalnega akademičnega društva „Adrija“ na Dobrovem.

(Konec.)

Potem je govoril pravnik Alojzij Gradnik:

Že pred 3 desetletji se je vršil ravno tu pod Dobrovem ljudski tabor, na kojem so tedanji voditelji naroda opominjali vlado, naj izpolni tudi nasproti Slovincem svojo dolžnost, naj jim da slovenskih narodnih šol. Trideset let je že prešlo — in v tej dolgi dobi se je vršil po širni Sloveniji shod za shodom, sto in sto peticij je romalo na Dunaj — in na Dunaju niso storili ničesar. Danes stojimo ravno tam, kjer smo stali takrat. V Gorici in v Trstu — sedaj nimamo ljudskih šol, na celem Slovenskem ni niti edne slovenske gimnazije in ustanovitev univerze v Ljubljani leži še v daljni prihodnosti.

Nas goriške Slovence mora v prvi vrsti zanimati vprašanje slov. gimnazije v Gorici. To vprašanje je postalo zadnji čas zopet aktualno. Dolgo časa je sicer že spalo; na raznih volilnih shodih se je govorilo in se govorilo o vseh mogočih stvareh, samo ne o tem vitalnem kulturnem vprašanju naše zanemarjene dežele. In kdo ve, koliko časa bi morali še čakati na to, da bi padlo komu v glavo premisljati in govoriti o tem*, ako bi se ne bila poprijela tega vprašanja akademična mladina.

Nemška gimnazija v Gorici je največja sramota in največja krivica za nas. Ona je kričeč dokaz, kako brijejo v Avstriji norce z nami in postavami. V Avstriji imamo namreč jako lepe postave; če jih človek čita, ima svoje veselje nad njimi.

A takih postav nimamo v Avstriji za to, da se jih izpolnuje, ampak za to, da se jih prelamlja.

Kot deželna jezika veljata na Goriškem slovenski in ital., po zakonu bi morala biti v Gorici slov. in ital. gimnazija. Vprašam Vas: Čemu torej v Gorici nemška gimnazija? Čemu dopušča torej vlada, da se na tako brezobziren in nesramen način kršijo zakoni? Dopušča

*) Naš deželni zbor se je s tem vprašanjem bavil v zadnjem zasedanju. Istotako se je o tem govorilo tudi na shodu političnega društva »Sloga« dne 7. junija t. l. v St. Petru. Op. ured.

zato, ker je enega srca in ene duše z našimi nasprotniki, dopušča zato, ker hoče s silo ponemčiti naše kraje, a je tako slepa, da ne vidi tega, da si izpodkopuje s tem sama tla pod nogami. Kajti, kakor hitro bi postale te naše slovenske dežele nemške, bi bili tudi dnevi Avstrije šteti. Nemški cesar bi si vtaknil Avstrijo v žep in uresničene bi bile Bismarckove besede, ki jih je rekel nekoč: »Velika Nemčija izpolni stoprav takrat svojo nalogo, kadar bo stala z eno nogo v Hamburgu z drugo v Trstu«.

Če ima torej Avstrija le še količkanj politične dalekovidnosti in če ji je kaj na tem ležeče, da bo sploh še živel, je prisiljena pospeševati slovenstvo v naših krajih, kajti edina trdna straža ob Avstriji smo le mi Slovenci.

Nemška gimnazija v Gorici pa je tudi rop na žepu slovenskega davkoplačevalca. Dočim porabi sin kakega privandranega nemškega barona za študiranje gimnazije samo 8 let, mora si sin ubogega slov. kmeta ubijati najmanj 2 leti prej na vadnici nemščino v glavo. Ako bi imeli slov. gimnazijo, bi šli naši otroci po 4 letih ljudske šole takoj v latinske šole. Koliko časa, koliko denarja je le s tem prihranjenega, bodo vedeli ceniti dobro oni izmed Vas, ki morajo pošiljati sedaj svoje sinove v nemško šolo.

A vse to bi še ne bilo tako hudo, ko bi podučevali na gimnaziju vsaj slovenski profesorji, ki bi slov. otroku bili zares učitelji, bi imeli srce zanj in ga razumeli; ne, slov. profesorje pošilja vlada na vse mogoče kraje, sem pa pošilja zagrizene, surove Nemce, ki sovražijo slov. otroke in porabijo vsako možno priliko, da to sovražnost tudi dejanski dokažejo. Mi, ki smo morali sami 8 dolgih let prenašati krivice in nesramnosti teh nemških surovežev, bi Vam lahko napisali o tem cele knjige.

Ni čuda torej, da so pri takih razmerah učni uspehi na goriškem gimnaziju najslabši v celi Avstriji.

Govoriti mi je še o slovenski univerzi v Ljubljani.

Zahteva po ti univerzi je že stara kakih 100 let, a v zadnjih letih se je

pojavi med dijaštvom kakor med narodom s posebno vehementno silo.

Zakaj pa zahtevamo slov. univerzo? Zahtevamo jo za to, ker imamo pravico do tega, zahtevamo jo za to, her hočemo slov. kulture, ker je kultura, edino zagotovilo bodočnosti našega naroda, edino sredstvo, ki nam da moč in pravico do obstanka. Ne živimo več v dobi, ko je odločevala surovost in moč pestij — danes odločuje duševna sila in proti našim sovražnikom se bomo mogli uspešno boriti le tedaj, če bomo duševno močni. Uma svitli meč — to bodi naše orožje v boju za ohranitev domače zemlje.

To vedó dobro naši sovražniki zato nam tudi hočejo izviti to orožje, odreka jo nam pravico do samostojne izobrazbe in z njimi vred nam jo odreka tudi visoka vlada. Zakaj pa ona? Zato, ker se boji izobrazbe; lažje je vladati čredo kostrunov, kakor pa izobraženo, svoje moči in svojih zmožnostij zavedno ljudstvo. Zahtevamo dalje univerzo iz gmočnih in zahtevamo jo iz narodnih ozirov.

Sedaj mora romati slov. visokošolec na nemške univerze. V tujem mestu daleč od domovine, izpostavljen vsakovrstnim nevarnostim mora prenašati sovražstvo nasprotnega mu prebivalstva, dijaštva in profesorjev. V nemška mesta mora nositi slov. denar, da mora čuti potem za hvaležnosti razne psovke, da ga s surovo silo mečejo z univerze na cesto, ker baje nima pravice obiskovati nemške vseučilišča. In če se pridružijo k vsem tem nepravilnostim še materijalne skrbi, je dijak izgubljen. Ni čuda torej, da se jih vrne v domovino komaj tretjina. In še ti so se skoro popolnoma odtujili svojemu narodu, ker niso živeli med njim in ne poznajo njegovih potreb in teženj.

Naučni minister Hartel je obljubil letos Italijanom ital. univerzo. Mi nimamo nič proti temu in jim to radi privoščimo, ker stojimo na stališču narodne enakopravnosti, ki je zajamčena na papirju vsem avstr. narodom, a mi istotako zahtevamo od vlade, da stori svojo dolžnost tudi nasproti nam, in protestujemo proti temu, da bi se ustanovila ital. univerza v Trstu ali v Gorici.

Ako hočemo torej, da ostanemo Slovenci, ako hočemo uspešno porabiti talente, ki so nam bili dani, in ne zako-

pati jih — ne smemo več čakati in odlasati. Krepko in samozvestno moramo na delo!

Navdušenje, ki nas navdaja, moramo zanesti med ves narod, med vse sloje ljudstva, da bomo vsi enih želja, prešinjani vsi od ene in iste ideje stopati po poti navzgor in ne navzdol! A mi moramo pri tem spremeniti svoje stališče nasproti vladi, mi moramo enkrat za vselej končati z mislijo, da bi nam razne udanostne izjave, razne avdiencije in deputacije prinesle kaj koristi. Avstrija ni bila ne nam ne drugim Slovanom nikdar hvaležna. Na Hrvate, ki so jo rešili l. 1849., strelja sedaj kakor na vrabce, in Slovence, ki so prelivali kri v Bosni in Italiji, ki so morali prvi — — — na Kreto in na Kitajsko in bodo gotovo prvi, ki jih pošlje mogoče v Macedonijo — te zveste, udane Slovence pusti umirati duševne in materijalne lakote.

Preč torej s skromnostjo in ponižnostjo! Kdor je energičen, aroganten, ta kaj doseže. Le kogar se vlada boji, temu tudi kaj da, to vidimo jasno pri naših sosedih Italijanih. Ponižna tiha ljudstva so bila vedno tlačena, kajti v politiki ne veljajo besede: »Kdor se ponižuje, bo povišan«, temveč, kdor se ponižuje, bo še bolj ponižan. Te besede naj bi zapomnili tudi naši poslanci. Mesto da bi hodili in moledovali okoli ministrov, naj gredo med ljudstvo, naj govorijo k ljudstvu, naj je učijo in budijo — naj začnejo delo od spodaj, pri temelju, kajti ljudstvo je moč in ljudstvo tvori državo. Če povzdigne potem kedaj tako ljudstvo svoj glas, ljudstvo, ki je probujeno in si je svesto svoje sile in veljave, se bodo morala odpreti vrata visoke vlade — in če bi se vendar le ne odprla, jih bo znalo tako ljudstvo tudi — ulomiti.

Mi ne odnehamo od svojih zahtev, hočemo kovati železo, dokler je žareče. Mi dajemo cesarju, kar je cesarjevega, pa zahtevamo, da se da tudi nam to, kar je naše.

Dopisi.

V Gorici 26. sept. 1903.

Črne te zemlje pokriva odeja,
V grobu tiho tihno.....

Slovenec nima sreče. Resnico tega izreka pozna vsakdo, ki le nekoliko za-

PODLISTEK.

2

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

II.

„Dekle je zajemalo v vedro vodo,
V vedro kovano vodice hladne...“
Levstik.

Sveža sapica je vela skozi mlade drevesne liste ter igrala se z blestečimi rosnimi kapljicami po drevju in grmičju. Sem pa tje je smuknila lahkonoga veverica po raskavem drevesu in se plaho skrila v gostem vrhu kake smreke. V nizkem grmičju je gostolel slavček milo jutranji pesem. V tamno-zelenem bršljanu, ovijajočem se okrog močnega, razsohastega gabra, oglašal se je rumeno-kljuni kos. —

Mej temi prijetnimi naravnimi prizori koraka Mirko naprej po stezi, posuti z večletnim listjem. Pol ure ne hodi še, kar se odpre pred njim precej prostorna dolina, katere naravno središče je selo po imenu Prelazje. Krog in krog sela so zeleni vrtovi in plodna polja. Vsa poslopja v selu so krita s slamo; le eno, ki se pa po velikosti zelo razlikuje od drugih, je krito z opeko. —

Kakor očaran od prijetnega razgleda stoji Mirko

Iz teh mislij ga vzdrami drobán ženski glas, pojoč pesmico:

„Davi je pa slan'ca pala,
Na zelene travnike,
In vse rož'ce pomorila,
Vse te žlahtne rožice...“

Mirko srka kakor med vá-se milo melodijo, z očmi pa išče brhko pevko. A ker je ne more dolgo ugledati, spusti se počasi nizdolu, odkoder je prihajal glas. Kar naenkrat postoji. Pod seboj vidi namreč odrastlo deklico, zajemajočo z lesenim korcem vode iz studenca in pevajočo mirno dalje. Mirko jo noče motiti, še manj pa iznenaditi, zato se skriva za bližnji grm, odkoder je prav lepo videl deklico, ona njega pa ne.

Ko je bedenj poln, vspne se deklica kvišku in hoče zadeti bedenj na glavo; a vzdignila ga je premalo visoko in vrgla vsled tega svitek na tla. Kakor bi ga nekaj vrglo, skoči Mirko izza grma, pobere svitek in ga dene deklici na glavo. Ona zardi, reče prav tiho: »Lepa hvala!« in odide.

V istem trenutku začujó se po klancu navzgor trdi moški koraki, in surov krohot:

„Ha... ha... ha, kaj sta mislila, da Sever ni videl, da je bil škiljav, slep? Ha... ha... ha...“

Za svitkom pride venec,
To priča ta studenec;
In solnce, ki si brčja

žicelj, star blizu štirideset let. Na glavi ima slamnik s širokim, pisanim trakom. Obleka mu je pol gosposka, pol kmetska in deloma pretesna, deloma preohlapna. — Črevlji njegovi pogrešajo popolnoma onega, čemur bi rekli mi — jedinst, sloga. Nobena krpa in mešina ne stoji več na njih, kakor jej je bil zapovedal boter smolec, ko je potegnil zadnji živ in zalučil s krepko kletvico črevelj v kot. — Ta možicelj je Tone Sever, ponesrečen študent, katerega je priporočal nadgozdar Mirku za kuharja. To se je nekako pozdevalo tudi Mirku, zato ga je pa nagovoril:

„No, prijatelj, kako, da ste tako židane volje? Ste-li srečali srečo?“

Sever se niti ne zmeni za Mirkovo vprašanje, zavrti se na peti okoli in okoli in zapoje zopet:

„Za svitkom pride venec...“

„Mož, ste-li izgubili pamet?“

„Ne, ampak pamet je izgubila mene“ odreže se Sever.

„No, to je isto.“

„Oho, kdo je rekel! — Če je izgubila pamet mene, kriva je ona; če bi bil izgubil pa jaz njo, kriv bi bil jaz.“

„Hentaj, saj govorite kakor Salomon!“

„Ne, ampak Salomon je govoril kakor jaz. Jaz

sleduje razvitek našega naroda. Koliko naših zaslužnih mož zakrije rano črna zemlja, in kdo bi štel nadarjene, mnogo-obetajoče mladeniče, ki gredo leto za letom v prezgodnji grob? Spet stojimo ob odprtem grobu, spet žalujemo po mladeniču, od katerega smo pričakovali, da bo mnogo koristil, človeštvu in v prvi vrsti svojemu narodu. Umrli je medicince Valerij Černic. To je za Slovence na Goriškem britka izguba, če pomislimo, da imamo le še enega medicince na visokih šolah, in da imamo na celem Goriškem sedaj le enega slovenskega zdravnika.

Pokojni Valerij Černic se je porodil v Šempetru pri Gorici l. 1879. Oče je bil nadučitelj, a umrl je že pred šestnajstimi leti zapustivši soprogo in dva sina. Ker ni mogla izhajati mati z majhno pokojnino, prisiljena je bila pridobivati si postranski zaslužek kot spretna šivilja. Zategadel se je preselila v Gorico, kjer je Valerij dovršil nižjo gimnazijo. Peti in šesti gimn. razred obiskoval je na Dunaju, kamor se je bila mati podala, misleč, da se tam izboljšajo njene gnotne razmere. Na Dunaju se je Valerij nekoč prehladil, in od tega časa jel je blagi mladenič, ki je bil že od rojstva šibkega zdravja, vedno bolj bolehati in hirati. Ker je mati sprevidela, da mu dunajsko podnebje le škoduje, poslala ga je v Gorico, kjer je dovršil sedmi in osmi razred ter napravil zrelostni izpit z izvrstnim uspehom l. 1898. Posebno se je vedno odlikoval v realističnih predmetih.

Po zrelostnem izpitu podal se je spet na Dunaj k materi in se vpisal na modroslovni fakulteti, a kmalu je popustil modroslovje ter se poprijel medicine, katera ga je že od nekdaj veselila. Gotovo se ne motim, če trdim, da je bila lastna bolezen in želja, da bi si sam pomagal kot zdravnik, ki ga je navdušila za ta poklic. Dveletno bivanje v Gorici, zdrav zrak in milo podnebje je ugodno uplivalo na njegovo zdravje, okreval je nekoliko, odkar pa se je bil preselil na Dunaj, začel spet hirati. On pa je še vedno upal, da ozdravi, učil se pridno in pripravljaj za bodoči stan. O velikih počitnicah prihajal je po dva do tri mesece v Gorico. Prihajal je vedno slab in shujšan, a vračal se je okrepčan in z najboljšimi nadami na Dunaj, in upali smo, da ozdravi do dobra, ko konča svoje študije. A usoda mu ni bila namenila tega. Bolj bolan ko prej kdaj, prišel je letos začetkom julija v Gorico. Hodil je mnogo v prosto naravo uživati čisti zrak, katerega je vedno pogrešal na Dunaju in kljub temu, da je bil slaboten, učil se je pridno in pripravljaj za doktorat, katerega je mislil delati prihodnje leto. Z velikim veseljem govoril je o prihodnosti, ko se bode stalno nastanil v teh lepih, zdravih krajih in koristil človeštvu. Kako hudo je človeku pri srcu, ko sliši prijatelja govoriti z najlepšimi upi o bodočnosti, a mu na obrazu vidi, da so to nade, ki se ne uresničujejo nikdar. Zgodaj, skoro nepričakovano obiskala ga je smrtonosna bela žena. Pretekli teden jel je bljuvati kri. Legel je in v petek ob 4. zjutraj izdahnil je v velikih bolečinah svojo blago dušo, previden s svetimi sakramenti.

Bliskoma razširila se je vest, da je umrl blagi mladenič. Pretresla je vse znanee, od katerih je le malo kdo vedel da je pokojnik na smrtni postelji. Vsi slov. akademiki v Gorici, nekaj italijanskih in mnogo gimnazijcev in drugih gospodov se je zbralo, da izkažejo pokojnemu Černicu zadnjo čast. Akadem. fer. društvo „Adrija“ poklonilo je svojemu članu krasen venec. Pevski zbor sestavljen iz akademikov, gimnazijcev in nekaterih drugih gospodov pod vodstvom g. jur. Premrou-ta zapel je v hiši žalostno prekrasno „Nad zvezdami“. Iz stolne cerkve pomikal se je sprevoz na Šempetersko pokopališče, kjer so položili krsto v grob, kjer počiva pokojnikov oče. Nato so zapeli milo pesem „Jamica tiha....“, ki je vse globoko ganila. Marsikomu je pri-tekla solza iz oči, in mislil je na pokoj-

ali sorodnikov, temveč daleč od ljubljene matere in ljubljene brata med tujimi ljudmi, čeravno v domovini.

P. M.

Iz Št. Andreža, 28. sept. — Dne 27. t. m. delil je tu premilostljivi knezonadškof sakrament sv. birme. Raz hiš so vihrale zastave, gorenji del vasi do cerkve in od tam do farovža bil je okrašen s zelenjem, mlaji in zastavami. Na cesti pred ljudsko šolo stal je slavolok s primernima napisoma, kjer so čakali na vsprejem knezonadškofa g. župnik, g. župan s starešinstvom, g. nadučitelj in g. učiteljici s šolsko mladino ter mnogo drugega občinstva. Točno ob pol 9. uri došel je premilostljivi knezonadškof med zvonjenjem zvonov in streljanjem topičev. Nagovoril ga je domači g. župnik, med tem ko sta se mu poklonila g. župan in g. nadučitelj ter je g. učiteljica predstavila milostljivemu malo deklico, katera ga je v lepih in povdarjajočih besedah nagovorila ter mu izročila šopek cvetlic. Nato začel se je sprevoz pomikati po okrašenem trgu pred cerkvijo v farovž, kjer se je prevzvišenemu poklonila vsa druga duhovščina. V kratkem času se je vrnil milostljivi v spremstvu duhovščine in mnoge občinstva iz župnišča v cerkev, kjer je po polurnem govoru veleč. g. mons. Fr. dr. Sedeja daroval sv. mašo. Po sv. maši sledilo je izpraševanje krščanskega nauka, delitev sv. birme in drugo. Med tem odzvonilo je poludne. Popoldne ob 3. uri je bil blagoslov. Ob 4. in pol uri odpe-ljal se je prevzvišeni med zvonjenjem in streljanjem zopet v Gorico.

Z Vlpavskega. — (Vinogradniki in krčmarji, vzbudite se!) Tudi letos hočejo prepovedati novo vino točiti pred koncem oktobra. To je le politika velikih trgovcev z vinom in laških podanikov. Prvi bi radi le sami prodajali svoje blago — seveda čisto; drugi pa bi radi še v tem letu spravili čez mejo kolikor mogoče veliko vina. Vi pa, ubogi pridelovalci, čakajte s svojim dobrim blagom do zime; krčmarji pa naj hodijo k velikim trgovcem kupovat vina, dasi ga morda doma imajo novega. Le pomislite, koliko bi se popilo novega vina do konca oktobra. Denimo, da bi vsak krčmar potočil le 3—5 hektolitrov, koliko bi ga vsi krčmarji? Povsod so tudi ubogi kmetje, ki pridelajo po 1—5 hektolitrov vina; nimajo prave posode, ne kleti; pa tudi s čim zalivati nimajo. Kako radi bi taki kmetje koj oddali svoj pridelek, ker ga ne morejo hraniti. Kdor ima mnogo vina, že laže čaka, a taki reveži, kakor prej opisani, pa ne. Pa pravijo, da škoduje novo vino. Bežite, bežite! Komu škoduje? Velikim trgovcem, ki bi radi dali naprej svoje vino. Zakaj ne škoduje kmetom in drugim, ki ga pijejo? Saj kedar pride gospoda iz mesta vpraša le: „Ali imate rebulo?“ In kedar pridejo obiskat kekega znanca, se ga nalokajo, kar se dá, pa jim vendar ne škoduje. Torej tudi v krčmi bi ne škodovalo. Pa saj tudi staro vino, zlasti fabricirano, kakor se zdaj kupuje, škoduje. — Zato vinogradniki in krčmarji, zganite se ter protestirajte proti tej krivici; prvi, ker bi lahko mnogo vina koj prodali; drugi pa, ker bi ga veliko več potočili. Slavna županstva in gospodje poslanci kmetskih občin, naredite potrebne korake v korist ubogemu kmetu!

Politični pregled.

Državni zbor.

Armado vprašanje je torej rešeno. Poslanska zbornica vsprejela je v soboto nujni predlog poslanca Plačka, vsled katerega se dne 30. septembra odpuste iz vojaške službe vsi tretjeletniki. A vsprejela je tudi nujni predlog poslanca Derschatta, vsled katerega se pokliče v vojaško službo stari kontingent novincev, t. j. tisto število novincev ki se je navadno prejšnja leta poklicalo v vojaško službo. Vladni zakonski načrt, s katerim bi bil dovoljen pomnoženi kontingent novincev, in sicer takrat, ko bi

nega reda. Da se je to zgodilo, povzročili so Čehi, ki bi drugače obstruirali, in se je vsled tega vlada morala zadovoljiti s kompromisom, ki je imel za posledico vsprejetje zgoraj omenjenih nujnih predlogov. Da so Čehi to dosegli, jezi noizrečeno nemško liberalno ali takozvano ljudsko stranko, posebno pa jezi liberalne Nemce dejstvo, da so za nujnost dr. Plačkovega predloga glasovali tudi nemški krščanski socialci ter se s tem izneverili vsaj za sedaj nemški „Gemeinbürgschaft“.

Jako burna je bila petkova seja, v kateri je govoril socialc Daszynski. Daszynski je govoril seveda po svoje. S posebno slastjo pa se je spravil tudi nad našega prestolonaslednika, zaradi česar ga je poklical predsednik k redu. Govoril pa je tudi Vsenemec dr. Schalk, ki je izrazil željo, da bi se Ogrska prej ko prej odtrgala od Avstrije, da bi se potem Avstrija lažje priklonila k Nemčiji. Značilno je tudi to, da so v petkovi seji poslanci ljudske stranke, ki velja zdaj kot vladna stranka, namreč poslanci Hofmann-Wellenhof, Derschatta in Walz stavili predlog, naj se vse pravočasno ukrene za gospodarsko ločitev od Ogrske in za preosnovo avstro-ogrske banke. Od jedne strani so ti ljudje skoro še bolj uneti za celokupnost avstro-ogrske armade, nego je krona sama, od druge strani pa zahtevajo, da pride med Avstrijo in Ogrsko do ločitve v takih točkah, ki bi morale biti pravzaprav podlaga celokupnosti armade. Ko je poslanska zbornica v soboto vsprejela nujne predloge glede odpusta vojakov ter poklicanja novincev v vojaško službo, začela je razpravljati o državnih podporah za, po ujmah poškodovane pokrajine. Ministerski predsednik dr. Koerber je naznanil zbornici, da je vlada v ta namen letos že dovolila 15 milijonov kron, katera svota se je razdelila po raznih deželah. Z ozirom na to pa, da so bile letos izvanredno velike in strašne elementarne nesreče, ki so napravile še v zadnjem času, posebno na Koroškem, na Tirolskem in na Solnograškem neizmerno veliko škodo, prišla je vlada do prepričanja, da dovoljena državna podpora še ne bode zadostovala. Ko sta k tej točki govorila še poslanca Peschka in Heinrich bila je sobotna seja zaključena.

Včeraj je poslanska zbornica končala razpravo glede državnih podpor. Potem pa je bila seja zaključena. Prihodnja seja se naznani poslancem pis-meno na dom.

Gospodarska zbornica.

Včeraj je imela tudi gospodarska zbornica sejo in je gledé odpusta vojaških triletnikov ter poklicanja novincev in njihov števila sklenila to, kar je bilo sklenjeno v poslanski zbornici. V ti seji so govorili razni govorniki proti madjarskim aspiracijam ter proti gospodarski ločitvi tostranske državne polovice od onostranske.

Kriza na Ogrskem.

Grof Khuen Hederwary še ni sestavil novega ministerstva. Mogoče pa da se je to zgodilo včeraj. Za danes je namreč zopet napovedana seja ogrskega parlamenta, katero je zahtevala Kossuthova stranka. Ta seja bode gotovo jako burna. Grof Khuen Hederwary, tako poročajo listi, namerava razpustiti državni zbor ter razpisati nove volitve. Posebno ako se mu posreči pridobiti liberalno stranko za ta svoj namen. S pritiskom in brezobzirnostjo ter, ako bi bilo treba tudi s podkupovanjem raznih uplinskih mož in listov, tako pravijo namreč ogrski opozicijski listi, se nadeja grof Khuen Hederwary pri novih volitvah število opozicijskega spravi na jako pičlo število. Na Hrvaškem so šle sicer grofu Khuenu take reči srečno izpod rok; ako pa doseže tudi na Ogrskem svoj namen, o tem dvomijo mnogi, posebno pa Kossuthovci, ki pravijo, da na Ogrskem ne pride prej do miru, dokler ne dobe Ogrji madjarskega poveljnega jezika pri svojih polkih. Znano je, da so mnogi občinski zastopi na Ogrskem sklenili, da ogrski občinski uradi ne smejo pobirati državnih davščin. Zdaj pa pravijo ogrski listi, da namerava ministerski predsednik grof Khuen ovreči te sklepe ogrskih občinskih zastopov. Ti listi pa pristavljajo tudi, da nikakor ne stoji v moči ministerskega predsednika, da bi zamogel take sklepe ovreči.

Vojaški glasovi o koncesijah za Ogrsko.

Vojaški krogi sadijo o cesarjevem pismu na grofa Khuena, da je nova koncesija v vprašanju vojnega poduka dalekosežna in velikega pomena. Ako bo pri večjem delu poduka na vojnih šolah madjarski jezik obligaten, potem se bodo gojenci teh zavodov, bodoči častniki, pomadjarjevali. Ta določba in javljena pomnožitev ogrskih vojaških štipendij, po kateri bo namreč število ogrskih vojaških častnikov, ki bodo poslani v avstrijske vojaške akademije, povečano za 1000 častnikov. Avstrija bo

dala le sredstva, da se v teku kakih deset let vzgoji za ogrsko armado dovolj številno častništvo. Vsi modri politiki poudarjajo, da je ločitev Ogrske od Avstrije končno neizogibna; samo gledati je treba, da se Ogrska na to ne bo pripravljala na avstrijske stroške. S tega motriča dobi napovedana koncesija veliko važnost in vojaški krogi pričakujejo, da bo z ogrske strani kmalu prišla zahteva, naj se ustanovi ogrska višja vojna realna in ogrska vojna akademija. Tako bi imeli Ogrji vse stopnje do vojaške izobrazbe s svojim učnim jezikom. S tem pa bi se približali svojemu cilju, ki se imenuje samostojna armada. Na Ogrskem obstajajo sedaj kadetske šole v Budimpešti, Požanu, Sibirju, Temešvaru, Karlovcu in Kamenici in vojne nižje realke v Kisku, Košicah in Eisenstadtu.

Ločitev Galicije od Avstrije.

Takozvana vsepoljska stranka se je začela zavzemati, kakor smo svoj čas že poročali za ločitev Galicije od Avstrije in je skušala tudi druge demokratične stranke vneti za to idejo. Toda ni se ji posrečilo. Poljsko demokratski deželno-zborski klub je namreč objavil dne 15. t. m. sklenjeni sklep, po katerem se sicer zavzema za razširjenje deželne avtonomije, toda daleko ne za ločitev Galicije od Avstrije. Poslanec Glabinski je pred svojimi lvojskimi volilci govoril o isti točki in se je izjavil, da naj o tem razpravljajo deželni zbori, toraj ne samo galicijski, ampak tudi vsi drugi. „Czas“ sklepa iz tega sklepa demokratskega deželno-zborskega kluba, da so dobili premoč izkušeni in previdni politiki, ki sede v galicijski deželnozborski levici.

Madjari in Čehi.

„Pester Lloyd“ poroča, da se vrše v neodvisni stranki razgovori za skupno akcijo s češko opozicijo v avstrijskem državnem zboru. Posebno Klofač in Stransky se mnogo imenujeta.

Nov hrvaški minister.

V Ogrskih političnih krogih se govori, da bo Khuen Hederwary predlagal za novega hrvaškega ministra Stjepana grofa Erdődija.

Bodočnost hrvaške opozicije.

„Obzor“ poroča, da je v Hrvatski 38 okrajev, v katerih bi mogli Hrvati zmagati s svojo močjo, 12 okrajev, v katerih bi lahko zmagali s pomočjo Srbov, srbskih okrajev je 15, okrajev, v katerih niti Hrvati, niti Srbi nimajo večine je 7, okrajev, kjer radi velikega števila uradništva prevladuje uradništvo, je 16. Iz tega sledi, da bi s krepko hrvaško srbsko organizacijo postale razmere v hrvaškem saboru lahko boljše. Za to pa je združeni hrvaški opoziciji treba še mnogo resnega dela.

Vojna se je začela.

— med avstrijskimi in ogrskimi trgovci, namreč, avstrijski trgovci pošiljajo nazaj na Ogrsko madjarske izdelke z opazko: „Ne sprejemamo madjarskih izdelkov“. Ker pa so tudi madjarski vrednostni papirji padli na dunajski borzi, vzel je madjarski tisk vso stvar v roke in priporoča bojkot avstrijskim izdelkom, v prvi vrsti pa češkemu pivu, katero Madjari kaj radi pijejo. —

Dogodki v Macedoniji.

V vseh političnih krogih je ruska nota zastran Macedonije povzročila veliko žalost. Avstrijska nota ni naredila nobenega utisa, saj ve vsakdo, da je Avstro-Ogrska neizprosna neprijateljica osvobojenja balkanskih Slovanov. Glede Rusije pa je bil ves narod prepričan, da se sme zanašati nanjo vsaj v najsrajnejšem slučaju, toliko bolj, ker se bolgarska zunanja politika po odstranitvi Stambulova drži okvira ruske zunanje politike. Občnemu mišljenju je dal izraza uradni list, ki je priobčil članek, v katerem je rečeno, da bi Bolgarska v slučaju vojne bila popolnoma izolirana in da se mora torej ukloniti ruski noti.

Ruski in avstrijski poslanik sta vladi izročila novo noto, v kateri se zahteva, naj se naredi konec grozovitostim, ki jih uganjajo turški vojaki v Macedoniji. Turčija se bo seveda za to noto zmenila toliko, kakor za vse prejšnje.

Domače in razne novice.

Komur tiče! — Z današnjo številko dovršili smo tretje četrtletje t. l. Pregledovaje naše knjige pa smo našli, da je še dosti naših gospodov naročnikov, ki niso poravnali naročnine za tekoče leto, in nekateri celo še za prejšnja leta. Prosimo torej dotičnike, da se nas vendar vže enkrat spomnijo, ter poslani odgovorite. —

Smrtna kosa. — Te dni je umrl v Kanalu g. France vitez Malnič. Pokojnik je bil dolgoletni oskrbnik posestev vojvodov Blakas. Bil je tudi nad 23 let kanalski župan.

Imenovanje. — Ministerjalni tajnik gosp. Viktor grof Attems je imenovan namestništvenim svetovalcem.

Premeščenje. — Kancelist pri okrajnem sodišču v Gradšču g. Maksimilijan Renčelj premeščen je v Trst. Na njegovo mesto pa pride sodni kancelist g. Alojzij Tausani iz Sezane.

Preselitev. — Opozorjamo svoje p. n. čitatelje, da se je g. dr. Fran Pavletič, odvetnik v Gorici, preselil iz dosedanjega svojega stanovanja v ulici sv. Klare št. 8, na novo stanovanje, nahajajoče se v Gledališki ulici (via Teatro) št. 11, I. nadstropje poleg cerkve „Imakulate“.

Za „Šolski Dom“. — Predsedništvo je prejelo od županstva v Kozani podpore vsled prevdanka l. 1903. 50 K. Hvala!

Zahvala. — O priliki obhajanja svoje zlate maše dobil sem od raznih stranij mnogoštevilno prisrčnih čestitk, posebno pa od svojih duhovnih sobratov. Ker mi ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti se najpriskrnejša za doposlano mi čestitko, storim to tem potom ter želim iskreno, da bi vsi oni moji duhovni sobratje, ki so mi ob ti priliki čestitali, tudi sami doživeli v najboljšem zdravju dan, ki bodo mogli obhajati svojo zlato mašo.

St. Maver dne 27. septembra 1903

Josip Mašera,
zlatomašnik.

„Edinost“ je prinesla v minulem tednu notico, v kateri se huduje nad avtokratom Pajerjem, ki je dal objaviti v uradnem listu „Osservatore“ razglas o deželnih stipendijah le v italijanskem jeziku. List pozivlja slovenske deželne poslance, da storijo proti takemu glavarjevemu postopanju svojo dolžnost. Zdi se ji, da sedita tudi dva slovenska deželna odbornika v deželnem odboru, katerima tudi polaga to zadevo na srce. — Vse lepo in dobro! Vjemamo se povsem z „Edinostjo“, da je treba čuvati nad narodno enakopravnostjo ter jo zahtevati povsod, v malem in velikem. Vendar bi jo spravili brez dvoma v zadrego, ako bi jo prosili, naj nam naznani sredstva, s katerimi bi slovenski poslanci prišli do smotra. Zakaj ne odstranijo uzorni hrvaški poslanci v Istri in zakaj ne uzorni slovenski zastopniki v mestnem zastopu tržaškem grde krivice in nečuvstva nasilstva, ki se godi Slovanom tu in tam? Italijani imajo pač povsod večino ter jo zlorabljajo proti Slovanom. Tudi v deželnem zboru kakor tudi v deželnem odboru goriškem imajo Italijani večino. Dokler so bili goriški Slovenci jedini, branili so se v skrajnem slučaju z abstinenco; toda — žal! — jedinstvo je izginilo in v isti meri se je tudi zmanjšal respekt pred Slovenci.

Priznavamo, da ima „Edinost“ dobre namene; a ona ima tudi svoje posebne simpatije. Le tako je tolmačiti dejstvo, da je prezirala od leta 1894. naprej krivico, katero sedaj graja, dokler so sedeli v deželnem odboru drugi odborniki — med njimi tudi dr. H. Tuma. „Osservatore“ je prinašal leto za letom razpis stipendij le v italijanskem jeziku; a „Edinost“ ni tedaj to ženiralo. In vendar bi se bilo dalo laže odstraniti zlo tedaj, predno se je vkoreninilo, nego sedaj, ko je že vkoreninjeno.

Za „Edinostjo“ pricapljala je — kakor umljivo — tudi „Soča“ ter pobrala kamen z namenom, da bi ga vrgla na goriške „kavce“, ki so krivi vseh nesreč v deželi. „Nizdol gre z našimi pravicami“, piše ista „Soča“, ki ima še jedini smoter vzdrževati prepričanje med nami ter zavirati vsako uspešno delovanje v deželi; ista „Soča“, katera je ponosno prezirala malenkosti v „Osservatoru“, dokler je sedel njen privrženec na deželnoodborniškem stolu.

Za imenovanima listoma prišepal je tudi „Slovenski Narod“ od torka ter zasolil par gorkih goriškima slovenskima deželnima odbornikoma. Pri tem pa igra jako klaverno ulogo; vidi se mu, da so mu goriške razmere popolnoma neznane. Sicer pa priznavamo radi, da mu gre le za to, da bi nekoliko očrnil „klerikalna“ goriška odbornika; za stvar mu ni nič mari. Kako tudi? Saj molči o razmerah v kranjskem dež. odboru, od koder prihajajo na slovenske uloge „klerikalnih“ goriških odbornikov odgovori in drugi spisi le v nemškem jeziku!

Medice, cura te ipsum!

Društvo „Dante Alighieri“. — Dne 24. oktobra pitaljančevati slovenske

otroke na jugu naše države in podpira zaradi tega z izdatnimi denarnimi sredstvi zloglasno društvo „Lega Nazionale“. Kakor smo omenili v zadnji številki svojega lista, je nasvetoval svoječasno italijanski poslanec Bonghi svojim somišljenikom, da je treba najprej pitaljančevati Hrvate in Slovence, živeče na jugu avstrijske države ter jih tako pripravljati za mater Italijo. In ravno v ta namen se je osnovalo v Italiji društvo, da vresničuje Bonghijeve nasvete. Društvo „Lega Nazionale“ ni torej nič drugega nego podružnica društva „Dante Alighieri“. To društvo torej je imelo, kakor smo poprej omenili, dne 24. t. m. v Vidmu svoj shod. Tega shoda pa se niso udeležili le privatni ljudje, marveč bili so k temu zborovanju odposlani tudi zastopniki italijanskega ministerstva, ki so na shodu govorili v istem duhu kakor vsi drugi irredentovci. To je največji dokaz, da se italijanska vlada popolnoma strinja z nameni tega društva ter da je tudi nji mnogo na tem ležeče, da se avstrijski Slovani, živeči v južnih avstrijskih pokrajinah prej ko prej pitaljančijo ter da postanejo te pokrajine skoro ugodne za italijanski želoce. In ta Italija je zvesta in odkritosrečna zaveznica Avstrije?!

Voda za Gorico. — Včeraj bila je neka komisija na Vipavskem. Ogledala si je neke studence nad Sv. Tomažem, nad Vrtovinom in nad Lokavcem ter se hotela prepričati, ako bi ti studenci dali dovolj vode za Gorico. Kakor se vidi, postali so naši mestni gospodarji kar naravnost protivniki vode iz Mrzleka. Neki zdravnik je po naročilu tukajšnjega magistrata spisal o tem vodnem vprašanju neko brošuro, v kateri je označil, vsaj tako je pisal neki tukajšnji italijanski list, vodo iz Mrzleka nekako kot nezdravo. Ako je to res, dala si je mestna uprava s tem sama sebi največjo zaščito. Mestna uprava potrosila je namreč za iskanje mrzleške vode več tisoč kron. Vsak razsoden človek bi mislil, da se je mestna uprava, predno je potrosila kak novič za iskanje mrzleške vode, najprej prepričala o kakovosti te vode. Ako je pa res, da je dotični zdravnik izdal nepovoljno mnenje, in sicer po naročilu magistrata o mrzleški vodi, potem niso bili vsi dosedanjí stroški za iskanje mrzleške vode nič drugega, nego lahkomiselna potrata denara.

Vipavskim vinogradnikom. — Prihodnjo soboto popoldne in zvečer razkazoval bode potovalni učitelj za kmetijstvo g. A. Štrekelj v občinski kleti v Dornbergu, kako je pravilno napravljati belo vino. Vipavski vinogradniki vabijo se, da se udeležijo pouka.

Kmetijski shod bode prihodnjo nedeljo dne 4. oktobra po blagoslovu na Križadi pri Neblem. Na dnevnem redu so razni predmeti, ki zadevajo naše gospodarstvo v Brdih. Zato opozorjamo kmetovale, osobito one v zapadnih Brdih, naj se vsi udeležijo tega važnega shoda.

Povožil je v petek popoldne kolesar Jakin z Dobrega Apolonijo Konrad v Kapucinski ulici. Pri padcu si je zvenila Konrad desno roko ter se tudi drugod še precej poškodovala.

Na štirluajst dni zapora so obsodili mlinarja Antona D. iz St. Petra, ker je razsajal v neki tukajšnji kavarni in v neki gostilni.

Huda žena je Ana Lokar, rojena Godeša iz Lokavca pri Ajdovščini, sedaj živeča v Pulju. Ker so jo zasačili pri tihotapstvu, je prišla na njen dom posebna komisija. Ana Lokar pa je planila na komisijo in v tem, ko se je njen mož skril, je ona sama pretepla užitniškega paznika in dva policaja. Seveda so ji zdaj prisodili dva meseca zapora.

Ogenj. — V četrtek zjutraj je gorelo v Mirnu pri posestniku Jožefu Peliconu. Zgorel mu je hlev s senikom. Pelicon je bil zavarovan.

Vozni red na vipavski železnici. — Kakor čujemo, se spremeni s 1. oktobrom vozni red na vipavski železnici v toliko, da bode odhajal vlak iz Ajdovščine zjutraj mesto ob 5. uri in 5 minut, ob 6. uri in 10 minut. Vse drugo ostane baje pri starem.

Kontrolni shodi. — Za brambove obdržavali se bodo kontrolni shodi in sicer v Korminu dne 14. oktobra, v Gradšču dne 15. oktobra in v Trziču dne 16. oktobra. — Za rezerviste, pripadajoče k stalni armadi pa bodo kontrolni shodi in sicer v Korminu dne 19. oktobra, v Gradšču dne 17. oktobra.

„Podmelska čitalnica“ priredi v proslavo imendana Nj. Vel. cesarja dne 4. oktobra na večer veselico s petjem in tamburanjem. Čisti dohodek te veselice je namenjen bovskim pogorelcem.

neki zidar Josip Kocijancič s fovčem

prerezal svojemu lastu Luki Jurjeviču vratno žilo tako, da je ostal Jurjevič na mestu mrtev. — Zopet je bilo koristolovje vzrok grdemu zločinu. Jurjevič je imel namreč poleg Kocijancičeve žene še drugo mlajšo hčer, katera se ima v kratkem poročiti. Kakor je dožidal nekaj k svoji hiši, da sta mogla pri njem živeti Kocijancič in njegova žena, tako je nameraval Jurjevič tudi zdaj še nekaj dozidati k hiši, da bi zamogla pri njem živeti tudi mlajša hči in njen bodoči mož. To pa ni bilo po volji prvemu zetu Kocijanciču. Zaradi tega pa se je pogosto prepiral s tastom zaradi tega. V petek pa ni ostalo samo pri besedah, marveč dal je Kocijancič duška svoji jezi tudi z groznim dejanjem.

Protialkoholno gibanje in slov. učiteljstvo. — Občni zbor „Slov. Zveze“ je povodom predavanja g. učitelja Štruklja soglasno sprejel sledeče resolucije: 1. Alkohol je eden izmed največjih sovražnikov otročjega telesa, učinkuje uničevalno na razkrojitev otročjega organizma in ovira normalni razvoj istega; otežuje učenje in učiteljevanje. — 2. Da bode šola imela v boju proti alkoholu vspeh, uvede naj se na učiteljskih pouk o alkoholizmu, učiteljstvo naj pri učiteljskih zborovanjih in uradnih konferencah o njem poroča, ustanovi naj se zmernostno društvo slovenskih učiteljev, kojega glavni namen naj bode reformirati sebe, pouk v šoli naj se uredi v protialkoholnem smislu. — 3. Učiteljstvo naj se z vso vnemo oprime socialnega delovanja in naj ustanavlja izobraževalna in bralna društva, ljudske knjižnice, v katerih ima priliko delovati s predavanji v ta namen. — 4. Med ljudstvo naj se širi protialkoholne spise. — 5. Da se vse to kakor hitro mogoče doseže, ustanovi naj se precej pripravljalni odbor, obstoječ iz 2 katehetov, 2 učiteljev in dveh učiteljic.

Ženska ročnodela za pouk na ženskih učiteljskih. Sestavila Pavla pl. Renzenberg III. del: Šivanje. Ta pomožna knjiga za učiteljice je izšla v založbi lg. pl. Kleinmayra & Fed. Bamberg v Ljubljani. Ozaljšana je z mnogimi pravilno in natančno izdelanimi ilustracijami. Knjiga razpravlja v poljudnem jeziku o vseh šivanja tličočih stvarih, dodan je pa slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček tehniških izrazov, in dodani so tudi vzorci krojev. Knjiga zasluži vso pohvalo in bo jako dobro služila svojemu namenu. Cena v platno vezani knjigi 3 K 50 h.

Na Rekl so tatovi prišli v prodajalnico zlatarine M. Bebiloviča po dimniku, in mu odnesli zlata v vrednosti 12.000 kron.

V samostanu na Cresu uvedli so redovniki pri vseh obredih glagolico.

Ustanove za železnice. — Kakor vsako leto, razdelile se bodo tudi letos med siromašne uslužbenke avstr. železnice, ki so za službo nesposobni in ne živajo nikake pokojnine, oziroma med njihove sirote in vdove, naslednje ustanove: 1. ustanova avstr. železn. podpornega fonda; 2. ustanova Mat. vit. pl. Schönererjeva za avstr. železn. uslužbenke; 3. ustanova Moric baron pl. Königswarderjeva; 4. ustanova za avstr. železniške invalide; 5. Ferd. Linderjeva in in S. Hahnova ustanova; 6. Friderik Avgust Birkova ustanova za vdove in sirote. Prošnje za prve štiri ustanove nasloviti je na njih oskrbnitvo, in za zadnje tri na generalno navnateljstvo južne železnice.

Odpuščenje tretjeletnikov. — Vojaški naredbeni list priobčuje naredbo vojnega ministerstva, tičočo se odpuščenja tretjeletnikov na trajen dopust. Naredba se tiče čet in zavodov, ki dobivajo možstvo iz Avstrije. V četah in zavodih, ki dobivajo možstvo iz Ogerske, je odpuštili le tisto možstvo, ki ima domovinsko pravico v Avstriji.

Nove smotke. — Finančno ministerstvo je naznanilo, da bodo s 1. oktobrom letos prišle v promet nove smotke, in sicer pod imenom „Rosita“ po 7 K 20 h 100 komadov in po 8 h komad. Nadalje v specialitetnem prometu pod imenom „Delicias“ po 24 K za 200 komadov in 60 h škatljica s 5 komadi.

Čudna prodaja. — Neka angležka gospodična je objavila prošli teden v „Timesu“ sledeči inserat: prodajam svoje mile živalice: enega pavijana, tri mačke in eno papigo, ker sem v svojem zaročencu in bodočem soprogu našla združene vse one lastnosti, ki jih imajo te moje živalice.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76.058 udov to je 3988 manj kakor lansko leto, ko smo bili dospeli do prvega slededca:

1. Goriška nadškofija	8301	(— 396)	udov
2. Krška škofija	6205	(— 360)	„
3. Lavantinska škofija	23293	(— 2115)	„
4. Ljubljanska škofija	30398	(— 915)	„
5. Tržaško-koperska škofija	4048	(— 220)	„
6. Sekovska škofija	560	(+ 4)	„
7. Somboteljska škofija	306	(— 40)	„
8. Zagrebska nadškofija	423	(— 23)	„
9. Senjska škofija	188	(— 5)	„
10. Poreška škofija	102	(— 30)	„
11. Djakovska škofija	63	(— 3)	„
12. Bosna	214	(— 15)	„
13. Videmska nadškofija	157	(— 8)	„
14. Razni kraji	472	(+ 50)	„
15. Amerikanci	1119	(+ 137)	„
16. Afrika in Azija	191	(— 51)	„

Skupaj 76058 (—3988) udov

Ta izkaz nam kaže, da smo po treh pokrajinah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo 137 udov več kakor lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več, v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantinska 2115, ljubljanska 915, goriška 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebska 23, bosniške 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 3. — V družbene „zlate bukve“, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234.722 do številke 241.889.

Družba razpošlje svojim udom letos 456.348 knjig. Pač častno število za mali in še tako razkosani slovenski narod! Če prištejemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo, da je Slovincem vkup poklonila 9.300.040 izdlov knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prišli udje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih.

V Celovcu, dne 20. sept. 1903.

Odbor.

Loterijske številke.

26. septembra.

Dunaj	51	10	78	83	41
Gradec	41	50	66	1	25

Gospica
želi vstopiti kot
blagajničarka
pri kaki trdki, prodajalnici, gostilni itd.
Pojasnila daje upravništvo „Gorice“

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

ROMANJEV NASV. GORO
in slav. občinstvu sploh se priporoča v obisk
Kavama, Central
v Gorici na Travniku (Piazza grande) tik cerkve sv. Ignacija.

„Centralna“
= posojilnica =
v Gorici,
uradnje od 1. avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Naznanilo preselitve!

Dr. Fran Pavletič,
odvetnik v Gorici,

naznanja, da se je s svojo odvetniško pisarno preselil v Gledališko ulico (Via del Teatro) št. 11 (prenovljena hiša tik cerkve „Imakolate“) 1. nadstropje.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,
v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste **vezilne aparate** (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Vdortorej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljše

švicarske žepne ure
po zmernih cenah. Poprave s poroštvom enega leta.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

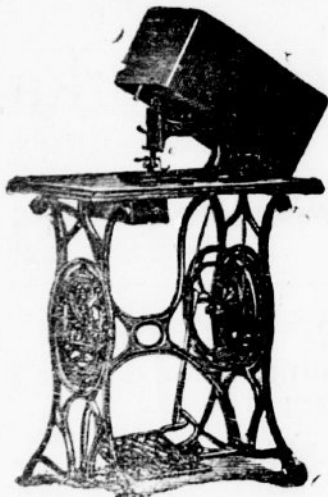
vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1 (v lastni hiši)

Naznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam svojim cenjenim gospodom, odjemalcem iz mesta in dežele, da sem preložil svojo krojaško delavnico, zalogo sukna in gotovih oblek iz dosedanjih prostorov v ulici Josipa Verdija št. 26,

v pritlične prostore hiše št. 33 iste ulice nasproti stavbišču „Trgovskega Doma“.

Anton Krušič,

kroj. mojster v Gorici, Jos. Verdijeva ulica 33.

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče Josipa Verdija št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 27. septembra do 3. oktobra: Prvo potovanje po

zanimivi Sardiniji in Siciliji.

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepote.

Odperto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

Po vsestranskem prevdarku in preskušnji se bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trdki

—: J. Zornik, Gorica —:

Gosposka ulica 7, zmiraj najbolji najlepši in temu primerno najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podlage, sukanec, svila, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najboljše vrste, jopice za hribolazce; kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepice, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznana najboljih modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakvrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Sprejema

hranilne vloge katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevzdržene obrestipripisuje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštahranilnični konto N. 851 292

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravljenimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravljeni po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj